

MAGAZINE

HEVO
... beweegt

ALLETTA JACOBS

Thema: Vrijheid

Vrijheid is alles. Vrij van oorlog, vrij van zorgen, vrij in je hoofd. Vrijheid om te zeggen wat je wilt, maar je opponent ook Vrij van algoritmes hoort er tegenwoordig ook bij. We hebben allemaal onze 'eigen' vrijheid maar misschien is respect voor de vrijheid van de ander wel het belangrijkste.

MAART 2026

COLOFON

HEVO MAGAZINE is een uitgave van HEVO en verschijnt in 2026 op 27 januari, 24 maart, 26 mei, 21 juli, 22 september en 24 oktober.

Website

www.hevorosmalen.nl

Alle edities van HEVO Magazine zijn ook te lezen op de website.

Redactie HEVO Magazine

Mattie Daniëls
Peter Lammers
Louise van Hoeven
Johan Verstegen
Sjaak Floris

Eindredactie

Corrie de Rouw
Kees van Schilt

Vormgeving

Tiny Kappen
Wil Coppelmans
Peter Lammers

Fotografie

Ina Ploem
(tenzij anders vermeld)

Verspreiding

Bea Intveld
06-10 75 47 53
bezorginghm@hevorosmalen.nl

De redactie is niet verantwoordelijk voor de inhoud van ingezonden teksten.

Redactieadres voor magazine,
website en nieuwsbrief
kopij@hevorosmalen.nl

VAN DE EINDREDACTEUR

Terwijl ik dit stukje nog eens na zit te lezen voordat ik het verstuur, is ook in het Midden-Oosten de hel losgebroken. We staan met zijn allen machteloos terwijl een paar macho-mannen de hele wereld op zijn kop zetten en ons allemaal meesleuren.

Deze keer is ons thema Vrijheid. Vrijheid vinden we allemaal belangrijk maar niet allemaal verstaan we er hetzelfde onder. Natuurlijk willen we allemaal vrij zijn van oorlog en ellende. Maar we vinden ook dat we allemaal recht hebben op een eigen mening, en de ander moet het daarmee eens zijn want anders hebben we een probleem. Het gevolg is dat hulpverleners en politici beveiligd moeten worden bij de uitvoering van hun werk! Hoe zijn we zover gekomen?

De vraag is of we werkelijk vrij kunnen zijn? Via 'social media' worden we door algoritmes en 'alternatieve feiten' gestuurd zonder dat we er erg in hebben, of zonder dat we er erg in willen hebben? Belangrijk is denk ik, dat we zoveel mogelijk lezen en luisteren naar alle feiten, links en rechts, voor en tegen. Wellicht dat we dan wat meer genuanceerd kunnen denken en reageren zodat de enorme tegenstellingen en daaruit voortvloeiende conflicten uitblijven.

In dit nummer gaan we voor de subtielere vrijheid. Vrij zijn van je werk als je met pensioen gaat zoals Alletta en dan de vrijheid hebt om te kiezen waar je je voor gaat inzetten. Gerard van Santvoort koos er 5 jaar geleden voor om zich in te zetten voor de Commissie Reizen. Ook Marja van Doremalen zet zich in voor onze vereniging. Sjaak vertelt iets over vrijheid in verbondenheid en over 'verzet', in oorlogen maar ook het hedendaagse verzet tegen allerlei zaken die nu spelen en met hedendaagse middelen. We hebben een artikel over vrijheid en muziek, Louise geeft haar visie over vrijheid en je vindt een paar mooie gedichten over dit onderwerp.

Onze vaste kok Joop heeft helaas, door gezondheidsperikelen, noodgedwongen zijn werkzaamheden voor het magazine moeten stoppen. We danken hem voor de vele lekkere recepten die hij voor ons de afgelopen jaren heeft verzorgd.

Verder hebben we een vol magazine. We hadden deze keer weer zoveel kopij dat we (helaas) hier en daar hebben moeten inkorten, ook hebben we wat foto's moeten weglaten.

Wat we dan weer wel hebben, is een stuk over de vernieuwing van onze HEVO-website. Die is weer helemaal 'spic en span', met grote dank aan de mensen die zich hiervoor hebben ingezet. Vanaf 30 maart kun je op een makkelijke manier alles wat je wilt weten ook eenvoudig en snel vinden. In april hebben we ook nog de uitnodiging voor de Algemene Ledenvergadering, belangrijk als je wilt meedenken en meepraten over onze vereniging.

Tot slot biedt HEVO weer een aantal leuke activiteiten en interessante lezingen aan, genoeg om het voorjaar op een gezonde en prettige manier door te komen, er is weer genoeg te doen!

Corrie

Wijzigingen Ledenvoordeel

Per 1 januari zijn de volgende ondernemers gestopt met Ledenvoordeel: Apotheek Walschot, Vitaal met Belinda, Restaurant De Blauwe Sluis, Toko Naga, Primera Rosmalen, Korengoud de Echte Bakker, Femkes Groente en fruit, Van der Burgh Lingerie en Bij Cas.

In dit overzicht 11 nieuwe ondernemers

Bersselaar BV
Vinkenveld 2H
5249 JP Rosmalen
www.bersselaar-groen.nl
5% korting

Beukenhaeghe Wijnen
Kennedylaan 15,
5242 BK Rosmalen
info@beukenhaeghe-wijnen.nl
5% korting op alle wijnen

Schoonheids-salon Duimelotte
Churchillaan 73F,
5224 BT Den Bosch.
www.duimelotte.nl
10% behandeling en producten

Hart for Her
Hoogstraat 2T,
5241CT Rosmalen
www.hartforher.nl
Gratis 2 weken sporten incl. koffie en thee

Kaatje Jans
De Driesprong 26A;
5241 TJ Rosmalen
www.kaatjejans-rosmalen.nl
10% volledige assortiment

Restaurant 't Vosje
De Driesprong 38;
5241 TJ Rosmalen
www.vosjede-driesprong.nl
10% op maandag en dinsdag

Resto Bar Tuur
Het Frontier 167;
5245 ED Rosmalen
www.restobartuur.nl
10% op maandag en dinsdag

Twinkels Fashion
Harry Coppensstraat 9,
5241 BE Rosmalen
www.twinkels.nl
10% gehele collectie

Bike Totaal van Hassel
Dorpsstraat 29,
5241 EA Rosmalen
www.biketotaal-vanhassel.nl
5 % korting op nieuwe e bikes en fietsen

Medisch Pedicure Rosmalen
Hintham 117B;
5246 AE Rosmalen
info@medischpedicurerosmalen.nl
5 % pedicure en 10% manicure

Faber Huidkliniek
Hintham 117A
Rosmalen
info@faberhuidkliniek.nl
5% korting

Van het Bestuur

Waarover schrijf ik, eind februari, begin maart, vanuit het bestuur? De winter lijkt voorbij, de lente heeft haar gezicht al royaal laten zien. Een korte terugblik op de eerste weken van dit jaar vestigt direct de aandacht op de geannuleerde nieuwjaarsreceptie: de overvloedige sneeuw strooide figuurlijk roet in het eten, in de hapjes en drankjes. Het Dagelijks Bestuur moest op 6 januari besluiten om die bijeenkomst te schrappen vanwege de risico's voor onze leden, met name voor de kwetsbare ouderen onder ons. Gelukkig hebben we veel begrip ervaren voor dit door overmacht ingegeven besluit. Het was jammer dat we naar elkaar niet de gewenste voorspoed, geluk en gezondheid konden uitspreken, maar iedereen heeft daarvoor andere wegen weten te vinden. Natuurlijk hebben we in het bestuur nog gesproken over een alternatief in het voorjaar, maar we hebben geconstateerd dat we geen geluiden hebben ontvangen dat daar dringend behoefte aan is. En in het zicht van een Algemene Ledenvergadering (ALV) op 23 april zou het overdreven zijn om rond Pasen nog een uitgestelde nieuwjaarsbijeenkomst te organiseren.

Over die ALV gesproken: het Jaarverslag 2025 zit er intussen ook aan te komen. Nagenoeg iedereen die ik hiervoor om een tekstbijdrage heb gevraagd, heeft die op tijd ingeleverd. En vaak is die tekst toegelicht met tabellen. Dan zie je pas hoeveel er in een jaar is gebeurd en hoe groot HEVO is geworden. De stukken komen op de website en zullen in de Algemene Ledenvergadering op 23 april 2026 worden besproken. Dan natuurlijk niet alleen de tekst (het Bestuursverslag) maar ook het financiële verslag over 2025 (de Jaarrekening) van penningmeester en bestuur.

Eind januari was er ook de jaarlijkse 'heidag' voor het bestuur, in Perron-3. Daarop is vooral gekeken hoe de besluiten van de ALV van november 2025 concreet moeten worden uitgevoerd. Zonder daarover hier in detail te treden ging het met name over hoe 'stuurt' het bestuur? Hoe betrek je de leden, de commissies en clubs erbij? en hoe zorg je dat het geheel wendbaar blijft, zonder overbelasting van vrijwilligers? Er zijn afspraken gemaakt over het instellen van stuurgroepen op belangrijke terreinen van HEVO: vrijwilligers, accommodatie, financiën, welzijn en 'digitaal'; zij kunnen bestuursbesluiten voorbereiden en sturing geven aan de uitvoering.

Over het huisvestingsvraagstuk van HEVO, ofwel het accommodatiebeleid, is uitgebreid overlegd. Het overleg hierover met enkele wethouders van de gemeente 's-Hertogenbosch is voorbereid en inmiddels gevoerd. In de ALV van april zal hierover ongetwijfeld meer verteld kunnen worden.

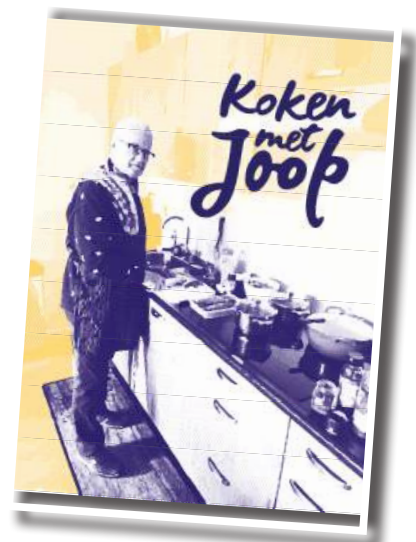
Begin februari werd aan het bestuur de nieuwe website getoond, voor zover die toen al af was. We waren onder de indruk! De projectgroep zal erin slagen om eind maart een heel goed resultaat op te leveren, waar zij trots op kunnen zijn. Daarover lees je elders in dit HEVO Magazine meer. En op 23 april, bij gelegenheid van de ALV, kan van heel HEVO iedereen die daarin geïnteresseerd is delen in die trots.

Wim van Kessel, secretaris

BEDANKT JOOP!

Joop Stoop heeft de redactie onlangs laten weten dat hij om gezondheidsredenen stopt met zijn kookrubriek in HEVO Magazine. Bijna 6 jaar genoten we van zijn culinaire creativiteit.

Vanaf 2020 verzorgde Joop voor ons magazine kookrecepten, die garant stonden voor een heerlijke maaltijd. Hij legde zelf de basis voor ruim 5 jaar samenwerking door een mail te sturen naar de redactie. In april 2020 was zijn eerste recept te lezen: Boeuf a la Bourguignonne.

Daarna nam Joop ons mee op een reis rond de wereld met onder meer Waterzooi van kip (België), Moussaka (Griekenland), Snert op Brabantse wijze, Ratatouille (Frankrijk), pittig Thais gehakt, Duivelse kerrie (Azië) en als laatste in het januarinummer Camarones a la criolla uit de Caribische keuken.

Hij wist ook telkens goed aan te sluiten bij het thema en/of het seizoen. Misschien was het dit keer wel een 'Vrijheidssalade' geworden... Vanaf 2022 was zijn rubriek beter herkenbaar met het logo waarin we Joop bezig zagen in de keuken.

Joop, namens HEVO bedankt voor je creativiteit en je betrouwbaarheid. Als eindredacteur hoefde ik je nooit 'achter je vodden' aan te zitten. HET GA JE GOED!

Ad van der Donk

Wil jij Joop nog een berichtje sturen om hem te bedanken voor een mooi recept, stuur de mail dan naar eindredactie@hevorosmalen.nl. Ben jij ook zo'n creatieve culinaire keukenprins(es) die dat wil delen met de HEVO-leden, dan kun je ook een mail naar dat adres sturen.

een dag in mei

*mag ik doen wat ik wil
of toch maar liever laten
zal ik zeggen wat ik wil
of besluiten stil te zwijgen
mag ik schrijven wat ik wil
of schilderen wellicht
ben ik als een vogel zo vrij
vrij om te gaan of te blijven?*

*vrij zijn als een vogel:
een illusie die ik herken
maar 't maakt niet uit
want ik voel me vrij
zolang ik zijn mag wie ik ben*

trix

SENIORWEB

Meer en meer wordt duidelijk dat de Amerikaanse tech-bedrijven er andere normen op nahouden wat betreft privacy dan in Europa wenselijk wordt geacht. De gratis clouddienst MEGA is één van de opties als je geeft om je eigen privacy.

MEGA richt zich op de online-bescherming van privacy. Een belangrijke dienst is cloudopslag. Daarmee bewaar je bestanden op het internet. MEGA slaat deze gegevens op in datacentra in de Europese Unie en in landen zoals Japan en Canada. Het bedrijf staat geregistreerd in Nieuw-Zeeland. Dus wil je geen bestanden meer in de Amerikaanse cloud opslaan? Dan is MEGA een goed alternatief voor bijvoorbeeld iCloud, OneDrive of Google Drive.

Mogelijkheden MEGA

MEGA heeft verschillende diensten. Een greep uit de opties:

- Cloudopslag: deze is gratis tot en met 20 GB (gigabyte).
- Mappen en bestanden delen met anderen (gratis).
- Chatten en vergaderen (gratis).
- VPN: maakt van elke bestaande internetverbinding een veilige, niet te onderscheppen, verbinding. Handig voor onderweg. Kosten: € 0,99 per maand.
- MEGA Pass: een app voor het beheren van wachtwoorden. Kosten: € 0,99 per maand.

Opslagruimte

MEGA-gebruikers krijgen standaard 20 GB gratis opslagruimte. Dat is meer dan bij de grote, bekende clouddiensten. Daar wisselt de gratis opslagruimte van 2 tot 15 GB. MEGA heeft ook betaalde abonnementen. Gebruikers krijgen dan naast meer opslagruimte ook toegang tot de VPN en de wachtwoordmanager MEGA Pass.

Verschillende apparaten

MEGA werkt op alle apparaten met een internetverbinding en een browser. Via de website kan je altijd bij de bestanden. Maar er zijn ook apps voor de Windows-computer, Mac, iPhone/iPad en Android-apparaten. Wissel zo bestanden ook makkelijk uit tussen verschillende apparaten. De installatie op Windows en Mac is in het Engels.

MEGA-account aanmaken

Voor MEGA heb je een gratis account nodig.

- Open de browser en ga naar mega.io/nl/
- Klik rechtsboven op MEGA-account aanmaken.
- Vul je voor- en achternaam in.
- Vul je e-mailadres in.
- Bedenk een wachtwoord en vul dat twee keer in.
- Zet een vinkje voor de twee voorwaarden.
- Klik op MEGA-account aanmaken.

Het account is actief.

Computerhulp nodig?

Raadpleeg de website voor informatie: www.seniorwebrosmalen.nl

NADEREND PENSIOEN, VAN MOETEN NAAR MOGEN?

Aletta Brink stopt deze maand met werken. De veel gehoorde opmerking dat het 'grote genieten' nu eindelijk kan beginnen, verbaast haar. Alsof je daar eerder niet aan toe kon komen. Ze heeft met hart en ziel gewerkt en daarmee hopelijk voor anderen betekenis kunnen hebben. Uit die betekenis haalt ze identiteit en bestaansrecht. En plezier. Nu het werk stopt, sluipt er de angst in dat ze die betekenis en alles wat daaruit voortkomt verliest. Toen ze laatst in de bibliotheek de weg vroeg, werd haar uitgelegd hoe ze die zelf in de computer kon vinden. Het confronteerde haar met hoe ze, anders dan toen ze nog werkte, nu door anderen gezien wordt: als iedere andere oudere vrouw.

Aletta houdt van vastigheid. Ze was ook een braaf meisje dat al op haar 17e haar gymnasiumdiploma haalde en meteen naar de Radboud Universiteit in Nijmegen ging om Spaans te studeren. "Frans, Duits en Engels kende ik voor mijn gevoel al. Omdat ik best talig was koos ik voor Spaans. Meteen al de eerste dag werd verteld dat er met deze studie vrijwel geen uitzicht op een baan was, maar dat deerde mij toen niet. Ik liet mij leiden door mijn interesse. Ik doorliep de universiteit vlekkeloos.

Vanaf de middelbare school correspondeerde ik intussen met een Engels meisje. Onze ouders leerden elkaar kennen en ik was vaak in Engeland. De Engelse cultuur en literatuur fascineerden mij. Na de studie Spaans koos ik mede daarom voor een studie Engels. Tijdens de introductie leerde ik mijn man kennen. Met hem ben ik al 41 jaar samen."

Aletta is geboren in Valkenswaard en sinds haar 9e opgegroeid in Reek, omdat haar vader daar

hoofd van een school werd. "Mijn ouders hebben mij vernoemd naar Aletta Jacobs, waar zij veel bewondering voor hadden. Aletta Jacobs was de eerste vrouwelijke arts in Nederland en voorvechtster van vrouwenrecht. Mijn ouders waren niet uitgesproken feministisch maar er was wel gelijkwaardigheid in het gezin. Mijn vader deed net zo goed huishoudelijke klussen en mijn 3 broers, mijn zus en ik werden allen als gelijkwaardig gezien en behandeld, wat best uitzonderlijk was in die tijd. Daardoor heb ik geen ongelijkwaardigheid aan den lijve ondervonden zodat ik mezelf nu mild feministisch vind. Ik heb de druk van exclusieve verantwoordelijkheid voor bijvoorbeeld bepaalde taken in huis of voor het inkomen nooit opgelegd, en gelukkig ook nooit gevoeld, want dat lijkt me best zwaar."

Op haar 26e ging Aletta in het onderwijs werken, eerst op een internationale school in Eindhoven waar ze doceerde aan vooral Japanse expats. Later werkte ze op de AVANS-hogeschool in Den Bosch, waar ze nu na een loopbaan van 40 jaar afscheid neemt. "Ik ben intussen de oudste collega. Het werk op deze school is anders dan op een middelbare school. Ik heb hier meer vrijheden. In de klas ben ik de autoriteit en ik hoef geen targets te halen. Ook als ik een mindere dag heb, kan ik toch gewoon mijn werk doen. Het is me heel vertrouwd. En dat vind ik fijn. Die vrijheid is mij meer waard dan de vrijheid van de vele vakantiedagen die wij hebben. In het begin van mijn loopbaan vond ik het wel moeilijk dat ik er altijd moest staan, daar heb ik in moeten groeien."

"Het belangrijkste aan mijn werk vind ik de betekenis die ik voor anderen heb. Dat geeft mij de meeste voldoening. Ik merk dat ik nu naar een andere vorm van 'betekenis hebben' moet zoeken. Ik kan niet meer als vanzelfsprekend putten uit mijn werk, ervaring en relativeringsvermogen. Ik heb nu de vrijheid om ergens anders voldoening uit te halen. Ik ben vrij van werk, verplichtingen en moeten, en vrij om eigen keuzes te maken. Tegelijkertijd weet ik het even niet. Niet weten is niets voor mij. Ik

heb natuurlijk heel lang gewerkt en het daarmee samenhangende ritme geeft mij houvast. Ik had wel hobby's, maar die waren vooral leuk omdat het niet altijd kon. Voor mij betekenen hobby's doen van dingen als afwisseling van dingen die moeten. Mogen bestaat bij de gratie van moeten."

"Ik heb de Pensioen In Zicht (PIZ) cursus gevolgd. Daarin leer je dat het onder andere goed is om nieuwe dingen te leren, in beweging te blijven, enzovoort, maar dat leverde mij persoonlijk geen antwoorden op. Ik voel niet de uitdaging om nog nieuwe dingen te leren. Voor mij betekent de vrijheid die ik nu krijg dat ik deels vrij ben en deels een nieuwe invulling aan de tijd ga geven, een nieuwe structuur waar ik houvast aan heb. Ik kan moeilijk dingen op zijn beloop laten. Ik moet

iets te doen hebben om me daarna vrij te voelen. Om die reden ben ik lid van HEVO geworden en ben ik vanuit de vraag of ik vrijwilliger wilde worden uitgenodigd bij de redactie van HEVO-magazine.

Lezen en schrijven spreken mij wel aan. Maar dan wil ik dat wel graag zelf doen, zonder gebruik te maken van allerlei online hulpmiddelen. Ik merk (zoals heel veel mensen) dat de ontwikkelingen op dat gebied zo snel gaan dat ik moeilijk kan overzien wat de impact ervan is. Wat in ieder geval wel zeker is, het (taal)onderwijs zal er ingrijpend door veranderen. Ik denk daarom dan ook dat het voor mij het juiste moment is om te stoppen."

"Stoppen met werken, met pensioen gaan, vind ik een grote stap. Vanuit mijn behoefte aan vastigheid verwacht ik dat ik een keuze maak die daaraan voldoet. Ik zal een nieuwe invulling vinden waar ik voldoening uit kan putten en waar ik misschien ook nog van betekenis kan zijn voor een ander. Zoals bijvoorbeeld een column over boeken die aansluiten bij het thema van HEVO-magazine. Of het moet zijn dat ik in de loop van de komende tijd tegen een uitdaging aanloop waar ik geen nee tegen kan zeggen. Het nog een beetje op zijn beloop laten, is misschien toch niet zo'n gek idee..."

Johan Versteegen

'Je moet iets te doen hebben om je daarna vrij te voelen.'

EDUARD DAME

'Er moet ook continuïteit zijn en taken moeten kunnen worden overgedragen.' In november 2024 heeft in het magazine de kennismaking gestaan met 2 nieuwe bestuursleden. Een daarvan was Eduard Dame. Hij is nu inmiddels anderhalf jaar bestuurslid met als takenpakket communicatie. Tijd dus om eens nader met hem kennis te maken.

Hoe bevalt het bij HEVO als bestuurslid?

Ik had niet verwacht wat er als bestuurder allemaal komt kijken bij zo'n grote vereniging. De organisatie is met zijn vele enthousiaste vrijwilligers zo groot dat bestuurder zijn bijna lijkt op werken binnen een 'bedrijf'. Door de grootte wordt het ook complexer hoe veranderingen tot stand kunnen komen omdat het niet altijd kan zijn: 'zo ging het vroeger ook'. We doen het wel allemaal met vrijwilligers en dat geeft gelijk ook de kwetsbaarheid van een organisatie aan. Maar daaraan wordt nu gelukkig gewerkt zoals in het beleidsplan al is neergelegd.

Hoe wil je die kwetsbaarheid minder maken?

Ons motto is en blijft 'alles door vrijwilligers, tenzij het echt niet anders kan'. Maar er moet tegelijkertijd ook continuïteit zijn en taken moeten kunnen worden overgedragen als iemand niet verder kan en stopt. Daarvoor is het mijns inziens nodig dat taken beter worden omschreven zodat ieder weet wat er van die taak wordt verwacht. Noem het met een duur woord 'functieomschrijvingen', maar zeker niet omschrijvingen met twee cijfers achter de komma. Globaal maar wel helder, zodat taken kunnen worden vervangen en overgenomen.

Binnen de Commissie Communicatie gaan we daarmee starten. Ook zijn we begonnen met een tweemaandelijks overleg met alle vrijwilligers die primair verantwoordelijk zijn voor magazine, website, nieuwsbrief en beeldscherm. Zonder bureaucratie. Het overleg is bedoeld om de producten beter te maken en te zorgen dat we van elkaar weten wat we aan het doen zijn. Ook moeten we gaan kijken of vrijwilligers getraind willen worden om hun vrijwilligerswerk nog beter te kunnen doen, met als mogelijk resultaat meer efficiëntie en werkplezier.

Je hebt bij de eerdere kennismaking gezegd 'expansie van HEVO door beheersbare groei'.

Daar sta ik nog steeds achter. We groeien zonder expliciete ledenwerving nog steeds en op zich is het prima als HEVO nieuwe leden in hun behoeften kan voorzien, welke dat ook zijn. Maar het brengt ook uitdagingen met zich mee. De zaalruimte in De Ontmoeting groeit namelijk niet mee, hoewel we met een slimmer gebruik van de beschikbare uren toch nog wel wat kunnen winnen. Sommige activiteiten en ook lezingen zitten vol, net als veel excursies en reizen. Dit betekent dat we keuzes

zullen moeten gaan maken. Bijvoorbeeld: moet HEVO dingen blijven organiseren die elders ook gedaan worden? Moeten we nieuwe leden ook wijzen op onze beperkingen, dat we niet direct aan hun eventuele verwachtingen kunnen voldoen? We zijn natuurlijk mede omdat we ook door de gemeente worden gesubsidieerd, soms goedkoper dan de markt en dat trekt mensen aan. Ledenvoordeel, kortingen bij de plaatselijke middenstand, maakt het ook aantrekkelijk om lid te worden. Wellicht moeten we op enig moment onze doelstelling bijstellen, het leeftijdscriterium verhogen of beter geografisch kijken bij aanmelding? Ik ben daar zeker nog niet uit en met mij de overige bestuursleden ook niet. Vooralsnog houden we het bij beheersbare groei.

Alleen doen wat anderen niet doen, geldt dat ook voor bijvoorbeeld ons reizenaanbod?

Nee, dat is net een voorbeeld waarin wij als HEVO maatwerk leveren dat bijvoorbeeld een grote reisorganisatie niet kan. Er wordt gezorgd voor accommodaties die geschikt zijn voor senioren. Zijn er bijvoorbeeld inloopdouches in plaats van alleen een bad op de kamer, zijn er liften, is de accommodatie rollatorvriendelijk? Daarnaast gaan er begeleiders mee. Deze reizen geven een veilig HEVO-gevoel en zijn maatwerk voor onze leden.

Communicatie is bij HEVO jouw primaire bestuurstaak. Zijn er ontwikkelingen op dat vlak?

We zijn nu met een werkgroep bezig met het maken van een nieuwe website. Deze moet uiteraard goed aansluiten op wat we bij HEVO doen en moet zeer gebruiksvriendelijk zijn. We hebben al testen gedaan met gebruikers en die waren erg positief over de nieuwe site. We hopen dat de website begin april in de lucht is.

Hoe kijk jij naar veiligheid binnen de HEVO?

HEVO is mijns inziens een veilige omgeving om te vertoeven en om mee te doen aan activiteiten. We hebben een vertrouwenspersoon en er komen nauwelijks klachten. Voor mensen moet het mogelijk zijn om onbeschroomd bij HEVO binnen te stappen zonder zich af te hoeven vragen 'hoe moet ik mij ten opzichte van anderen gedragen'. Men moet zichzelf kunnen zijn. Respect hebben voor anderen en ook bereid zijn om boodschappen van die anderen te ontvangen.

Ben je ervan bewust dat we wederzijdse veiligheid mede zelf moet scheppen. Hiervoor moet aandacht

zijn en ik proef dat die bij HEVO aanwezig is. Zelf loop ik met regelmaat binnen en maak graag een praatje mede om de sfeer te proeven en te kijken wat er zich allemaal afspeelt, maar ik merk ook wel weer dat ik mij daar soms toe moet zetten. Het is echt belangrijk dat bestuursleden zich vaak laten zien, zo leer je mensen kennen, maar de mensen jou ook.

Heb je naast HEVO nog wel tijd voor andere zaken?

Ja zeker wel. Op vrijdagochtend ben ik in de bibliotheek op de basisschool 'De Sprong'. Ik help de kinderen met boeken zoeken, leen de boeken uit en ruim ze op, kortom alles wat die ochtend nodig is. Op dinsdagmiddag ga ik schaken bij HEVO. Met schaken ben ik begonnen op de Landbouwwuniversiteit in Wageningen. Veel te laat om grootmeester te worden. Op donderdagavond gingen we stappen tijdens de kroegavond (of liever -nacht) en dan was er na het eten in de mensa nog volop tijd om andere dingen te doen. Dat werd schaken, want de schaakclub zat tegenover de studentenvereniging.

Daarnaast is ook muziek een liefhebberij van mij en mijn vrouw, die lid is van Capella Brabant. Samen luisteren we vooral graag naar barokopera's of -oratoriums. Deze worden in Nederland maar weinig opgevoerd en dus gaan we daarvoor vaak naar het buitenland. En dan maken we er meteen maar een mini-vakantie van, laatst nog in Bayreuth

Hoe bevalt het pensioen?

Ik ben nu anderhalf jaar met pensioen maar merk wel dat ik het werk wat ik deed nog niet goed kan loslaten. Als beleidsambtenaar voor internationale milieuzaken zat ik nu eenmaal dicht op de politiek en die ontvangt nog steeds veel media-aandacht. Daar ontkom ik niet aan. De verhuizing van Den Haag naar Rosmalen maakt dat loslaten trouwens wel iets gemakkelijker. Ik merk overigens nu wel dat ik als gepensioneerde veel meer in het huis moet doen dan toen ik nog werkte. Het huishouden doen we samen. Ik kook meestal en mijn vrouw doet de financiën. Al met al blijft er nog voldoende tijd voor andere dingen, zoals uiteraard onze 5 kleinkinderen.

Wat zou je wens nog zijn voor HEVO?

Ik droom dat HEVO voor senioren de leukste ontmoetingsplaats blijft van Rosmalen en omgeving

Louise en Peter

'We zullen keuzes moeten gaan maken.'

VERZET TOEN EN NU

In Rosmalens wijk 'de Overlaet' zijn 3 straten vernoemd naar meisjes die verbonden zijn met de Tweede Wereldoorlog. Het minst bekende meisje is Christina Ensel, een Joods slachtoffer van de nazi's. Zij is geboren in Rosmalen en werd tegelijk met haar ouders op tienjarige leeftijd vermoord in Sobibor. Een andere straat is vernoemd naar Hannie Schaft, 'het meisje met het rode haar'. Zij hielp Joodse onderduikers en pleegde daarnaast aanslagen op mensen die 'heulden' met de bezetters. Het derde meisje is Anne Frank. Zij beschreef in haar dagboek hoe zij en haar familie in Amsterdam probeerden te overleven nadat ze moesten onderduiken.

Verzet is van alle tijden

Altijd levert overheersing of een bezetting slachtoffers op en grote groepen mensen proberen dan juist om die reden mee te bewegen, om te overleven, in de hoop op betere tijden. Maar ook altijd roept overheersing of bezetting verzet op, want de vrijheid wordt immers aangetast. Verzet is zo oud als de mensheid zelf, omdat we van nature naar macht streven. Als dat met oorlog gepaard gaat is dat bijna per definitie ten koste van anderen. En altijd waar mensen hun macht op willen leggen, staan er anderen op die zich daartegen verzetten. Soms luid, soms zacht of in het geheim, maar altijd gedreven door een gevoel van onrecht.

Door de geschiedenis heen tot in de tegenwoordige tijd heeft verzet vele gezichten gehad: van gewapende opstanden en ondergrondse bewegingen tot digitale campagnes en vreedzame protesten op straat. Hoewel de middelen veranderen, blijft de kern van verzet opvallend gelijk: het verlangen naar en vormgeven aan vrijheid, rechtvaardigheid en waardigheid. Ook in de tegenwoordige tijd zijn hiervan helaas nog steeds voorbeelden te over, denk aan het verzet in Soedan, Palestina, Iran en inmiddels ook de Verenigde Staten van Amerika.

Verzet toen: risico en geheimhouding

In het verleden was verzet vaak letterlijk een kwestie van leven en dood. Dicht bij huis hoeven

we opnieuw alleen maar te denken aan de verzetsbeweging tijdens de Tweede Wereldoorlog. Mensen die onderduikers verborgen, illegale kranten verspreidden of sabotage pleegden tegen de bezetters, ze deden dat in het geheim en met groot persoonlijk risico. Communicatie gebeurde via gefluisterde boodschappen, gecodeerde berichten of ontmoetingen op geheime plekken. Het verzet van toen was vaak lokaal en kleinschalig, maar de impact kon groot zijn. Elke daad, hoe klein

ook, was een teken dat onderdrukking niet zomaar werd geaccepteerd. Moed en solidariteit stonden centraal: je vertrouwde op elkaar, want één verkeerde stap kon alles verraden. En daarbij moest je niet alleen bang zijn voor de bezetter, maar soms ook voor je eigen landgenoten.

Verzet nu: zichtbaar en verbonden

Vandaag de dag heeft verzet een ander uiterlijk gekregen. Dankzij social media en andere digitale platforms kunnen mensen wereldwijd in enkele seconden tijd hun stem laten horen. Een hashtag kan een beweging worden, een kort videobericht kan onrecht aan het licht brengen en online petitie's kunnen miljoenen handtekeningen verzamelen. Het is dan ook niet voor niets dat nog zeer recent het regime in Iran tijdens de opstanden het internet platlegde. Zonder dat platform is de moderne mens direct totaal onthand en moet er weer teruggegrepen worden op 'oude middelen'.

'Verzet is
luisteren naar
de stem van het
geweten.'

Verzet wordt er vaak aan gekoppeld maar heeft lang niet altijd te maken met alleen oorlogssituaties. De achteruitgang van het klimaat, de toenemende migrantenstroom, de te ver gaande gaswinning in het Noorden van ons land of de uit de hand gelopen toeslagenaffaire, het zijn voorbeelden van actuele kwesties waar mensen tegen in opstand kwamen, de ene keer via de verkiezingen, de andere keer door de straat op te gaan. Soms duurt het lang voordat verzet effect heeft, maar juist dan is het vaak de aanhouder die wint.

Overeenkomsten en verschillen door de tijd

Ondanks de verschillen in vorm en middelen, delen verzet toen en nu een aantal fundamentele kenmerken. Het begint bijna altijd bij individuen die weigeren weg te kijken of iets te aanvaarden zoals het is of 'nu eenmaal gaat'. Vervolgens groeit dat verzet door samenwerking en gedeelde overtuigingen. Verzet vraagt om moed, of dat nu de moed is om een pamflet te verspreiden in bezet gebied, of om je mening publiekelijk te delen in een gepolariseerd onlinedebat. Weerstand en verzet zijn zichtbaarder en toegankelijker geworden. Je hoeft niet meer in het geheim bijeen te komen, je kunt vanuit je eigen huis deelnemen, vanaf je telefoon of computer.

De rol van de samenleving

Al met al is onze samenleving, vergeleken met de tweede helft van de vorige eeuw veel opener geworden. Mensen weten bijna à la minute wat er waar ook ter wereld gebeurt en kunnen er via de social media hun mening over geven. Het is zeker winst, voor ons allemaal, dat de samenleving opener is geworden en dat je daar meer dan vroeger openlijker deel van uit kunt maken. Tegelijkertijd brengt dit nieuwe risico's met zich mee, zoals online pesten of intimidatie, desinformatie en digitale surveillance.

Waar verzet vroeger vaak werd gezien als een daad van de schaduw, is het nu steeds meer een onderdeel geworden van het publieke gesprek. Ook scholen, media en kunst spelen een rol in het doorgeven van opvattingen en in het vorm en inhoud geven van hoe we daarnaar kijken. En

hoe je het ook wendt of keert, altijd komt daarbij ook weer het verleden naar voren. Immers, door het verleden te begrijpen, leren we dat verandering zelden vanzelf komt; het wordt bijna altijd afgedwongen door mensen die durven op te staan.

Tot slot

Door de tijd heen verschilt verzet dus in vorm, tempo en technologie, maar verzet toen en verzet nu delen dezelfde ziel. Het is de stem van het geweten -of soms van de onderbuik- die zegt: 'dit is niet juist, hier ben ik tegen, dit moet anders.' Of het nu gebeurt in stilte of op een wereldwijd podium, verzet, er iets aan doen blijft een essentieel onderdeel van een levende, kritische en toekomstgerichte samenleving. Je stem laten horen herinnert ons eraan dat vrijheid, in welke vorm dan ook, geen vast gegeven is maar een kostbaar bezit, dat telkens opnieuw moet worden verdedigd.

Sjaak Floris

HEVO BEWEEGT MET KOERSBAL

Ik loop de grote zaal binnen en daar zie ik een grote groene mat van 8 x 2 meter liggen en 8 stuks afgeplatte ballen in 2 kleuren. Aan beide lange kanten staat een rij stoelen. Op de ene rij zitten de mannen, aan de andere kant de vrouwen. Later hoor ik dat dit niet zo moet, maar vanzelf gebeurt. Ik heb een afspraak met Jenny van Rooij, een bekende persoon binnen HEVO, ze coördineert ook deze groep.

Ze geeft uitleg over het spel: We spelen in teams van 2 personen. Er zitten 8 ballen in het spel, dus in één wedstrijd heeft elke speler 2 ballen. Het ene team speelt met de zwarte ballen, het andere met de gele. Die ballen zijn niet helemaal rond. Er zit een afgeplatte kant en aan één kant zit een gewichtje in de bal, waardoor de bal niet een rechte lijn volgt maar een licht gebogen lijn. Het gewichtje moet aan de binnenkant van de hand zitten, anders rolt de bal van de mat, het spel uit. Ze beginnen met een klein balletje richting eind van de mat te gooien. De grote ballen moeten zo dicht mogelijk bij dat kleine balletje komen. We zijn nu met 15 mensen dat betekent dat we met 8 teams spelen. We hebben een schema hoe de wedstrijden zijn,

zodat aan het eind van de ochtend iedereen tegen iedereen heeft gespeeld

Waar komt Koersbal eigenlijk vandaan?

Ik weet het niet precies. Het lijkt op jeu-de-boule, maar het schijnt ook te maken te hebben met het Engelse Bowls, een spel dat al eeuwen oud is. En er wordt ook wel beweerd dat het uit Australië komt. Rond 1980 zijn er ineens een groot aantal Koersbalclubjes in Nederland opgedoken. Het is een spel dat heel fijn door ouderen kan worden gespeeld. Er komt geen snelheid en geen kracht bij kijken. Het kan tot op hoge leeftijd worden gespeeld. Wij hebben hier ook leden tot tegen de 90 jaar, die nog steeds elke week mee komen spelen.

In een hoek van de zaal staat een tafel waar alles wordt bijgehouden en de administratie wordt gedaan. Rina Vogels en Jenny houden daar alles nauwgezet bij.

Wat wordt hier allemaal genoteerd?

Na elke wedstrijd worden 2 andere teams 'op de mat geroepen' en wordt genoteerd wat de voorgangers hebben gepresteerd. De punten worden zowel per team als per individu genoteerd, zodat we aan het eind van de ochtend de winnaar van de dag kunnen benoemen, maar ook de punten per persoon kunnen toevoegen aan de resultaten van de afgelopen tijd. Aan het eind van het jaar, met Kerstmis, hebben we jaarafsluiting en kunnen we dus ook zeggen wie de seizoenskampioen is geworden. Daarvoor hebben we een klein prijsje.

Jullie spelen in De Ontmoeting. Wordt er nog contributie geheven?

Ja, tot afgelopen jaar vroegen we 25 euro, dat is dit jaar verhoogd naar 30 euro. Daarvan kopen we de kleine prijsjes, met Nieuwjaar hebben we voor iedereen gratis koffie. Met Carnaval hebben we roggebrood met zult en spek. Alleen deze keer niet, omdat we een jarige hebben die trakteert. Dat geld houden we vast tot volgend jaar, want dan bestaan we 25 jaar!

Dit clubje bestaat dus al erg lang! Waar zijn jullie begonnen?

Ja volgend jaar half januari is het precies 25 jaar geleden dat we zijn opgericht. We hebben nog 6 leden uit die tijd! Wij zijn begonnen in het oude HEVO-gebouw aan de Azaleastraat. In 2007 zijn wij tijdelijk ondergebracht bij Perron3. In april 2012 was het nieuwe Hevogegebouw klaar en zijn wij vanuit Perron3 teruggegaan, om in een nieuw gebouw te starten met nieuw speelmateriaal dat wij nu nog steeds gebruiken. We zijn er erg zuinig op. Zo'n mat is gemaakt van vilt, daar mag je niet op lopen en dat gebeurt ook niet.

Er bestaat nog een Koersbalclub

Ja, in Hintham. Hoe oud die precies is, weet ik niet. We hebben daar wel eens een wedstrijdje tegen gespeeld, maar dat vonden we niet zo'n succes. We zijn een sociale club. We kennen elkaar al heel

lang, we willen met elkaar kletsen. Dat kletsen is bijna belangrijker dan het spel. Het sociale staat voorop. De mensen zijn er bijna elke week. Er wordt naar uitgekeken.

En trouwens, in Alexanderven is ook een groepje actief. 3 of 4 mensen van Alexanderven zijn lid van onze groep. In verband met ruimtegebrek moesten oude materialen plaatsmaken en zij hebben die spullen gekregen. In Alexanderven is een mooie ruimte, het atrium. Zij spelen daar, samen met andere bewoners, ook heel regelmatig.

Naast de mat en de ballen is er nog een nuttig attribuut. Een meettoestelletje gemaakt door één van de leden. Een pvc-pijpje dat over het doelballetje zet kan worden, met bovenop een rolmaatje. Daarmee wordt in twijfelgevallen de afstand tot de winnende bal gemeten.

Als je naar het ledenbestand kijkt, is het wel een club van oudere leden

Klopt ja. Dit is een sport, of bezigheid, die geschikt is voor oudere leden. Het is echt niet belastend. De jongere HEVO-leden kiezen meest een actievere sport.

Houden jullie elkaar op de hoogte als er iets bijzonders is?

Jaja, we hebben een app-groep en iedereen heeft een mailadres. Niet iedereen heeft overigens een app. We hebben hier ook een lijst met adressen en we zijn nu bezig om ook noodnummers aan die lijst toe te voegen. Er kan altijd iets gebeuren, waardoor iemand onwel wordt. Als dat gebeurt, willen we iemand kunnen waarschuwen.

Wat doen jullie met nieuwe leden? Krijgen die instructie, een soort training?

Nieuwe mensen mogen een aantal keer komen kijken, proefdraaien. Dan laten we ze meteen meedoen. Ze voelen dan hoe het is om met iemand mee te doen, samen te spelen en automatisch krijgen ze wat ervaring, tips en gevoel voor het spel. Het is heel toegankelijk. Je kunt direct meedoen, zonder bang te zijn voor blessures.

Mattie Daniëls

'Koersbal is niet belastend, je kunt tot op hoge leeftijd meespelen.'

GERARD VAN SANTVOORT

Na jobs met wereldwijde vrijheden,
vrijwilliger in de Commissie Reizen

Volgens Gerard van Santvoort is vrijheid op verschillende manieren uit te leggen. Naast persoonlijke vrijheid zijn er vrijheden in het werk. Hij heeft zelf gekozen voor jobs met veel vrijheid van handelen en reizen. Als civiel ingenieur kwam hij terecht in innovatiemanagement waarmee hij zelf initiatief kon nemen voor projecten over de hele wereld. Van het een kwam het ander. Het siert hem dat hij een grens trok waar zijn vrijheid die van zijn echtgenote en gezin ging beperken. Toen begon hij voor zichzelf in Rosmalen. Om uiteindelijk, ruim na zijn pensioen, lid te worden van HEVO en vrijwilliger in de Commissie Reizen en in de Werkgroep Duurzaamheid.

Gerard, je bent al vijf jaar vrijwilliger in de Commissie Reizen. Waar komt jouw interesse in reizen vandaan?

Ik heb voor mijn werk altijd veel gereisd, binnen en buiten Europa. Als civiel ingenieur was ik gespecialiseerd in grond-, materiaal- en constructieonderzoek. Ik ben opgegroeid in Hintham, onder de rook van de firma Heymans en de oude Jan Heymans kwam bij ons over de vloer. Na mijn studie aan de HTS lag het voor de hand dat ik een baan bij Heymans kreeg. Na een jaar of 4 ging ik werken bij Grontmij, waar ik mij bezighield met ruilverkavelingen, waarbij mijn werk verspreid lag over het hele land.

In 1971 begon ik bij Fugro en werd er hoofd Wegentechnologie. Ik deed funderingstechnologie en grondonderzoek. Ik zat in de wegenbouw: verhardingen van wegen en vliegvelden. Vanaf dat moment werd de hele wereld mijn werkterrein. In opdracht van Fokker bijvoorbeeld, die de DC3 toentertijd verving door de F28, werden we gevraagd om vliegvelden te testen. Samen met de International Civil Aviation Organization (ICAO) ontwikkelden we een code om vliegvelden te beoordelen onder andere op hun geschiktheid voor dat toestel. Dat deden we wereldwijd en ik had daarin een grote vrijheid. Ik coördineerde projecten, veelal op eigen initiatief, in onder meer Birma (Myanmar), Peru, IJsland, Turkije, Pakistan, India en Tanzania.

Als ik het goed begrijp was je vaak lang weg van huis?

De meeste klussen waren kortdurend. Het langste was ik in Birma. Ik was toen twee maanden van huis. Dat was in de 70-er jaren. Dat was best lastig, want het was een afgeschermd land en er was nauwelijks telefoon. Ik had de verantwoordelijkheid en zorg voor de uitzending van mensen die voor ons werkten. Ook zij waren lang van huis. In Tanzania bijvoorbeeld zijn we lang blijven hangen, zo'n 8 jaar. Voor de aanleg van vliegvelden en industriële sites moesten er plekken gezocht worden.

Onze werknemers gingen 3 maanden op en 3 maanden af. Ik vond het mijn verantwoordelijkheid om voor hen ook voor de maanden dat zij in Nederland waren werk te vinden. Ik hoorde van rioolproblemen en verzoon een karretje met camera die door het riool getrokken kon worden. Dat was leuk werk voor de thuisblijvers. Toen ik later die provisorisch ingepakte camera verving door een waterdicht exemplaar uit Amerika, kwamen er volgende ideeën. Zoals onderzoek met deze camera door duikers naar het wegspoelen van zand onder de fundering van booreilanden. Een ander

avontuur kwam van een opdracht van Gaz du France (Frans staatsbedrijf voor aardgasdistributie). Dat bedrijf wilde een pijpleiding aanleggen van Almeria in Spanje naar Noord-Afrika en daartoe moest de zeebodem onderzocht worden. Die bleek daar 3.000 meter diep te zijn. Daar had mijn bedrijf geen zin in, dus we berekenden een prijs die twee keer zo hoog was dan het bedrag dat we dachten dat het zou kosten. Echter, onze concurrent, Jacques Cousteau, kon die klus niet aan. Toen verdubbelden we de prijs nog een keer en deden de klus, maar uiteindelijk reddden we het maar net met dat geld.

Het klinkt als een vrij leven met mooie avonturen, maar was dat wel te combineren met het thuisfront?

Daar raak je een punt. Eigenlijk moest je voor dit werk vrijgezel zijn. Mijn vrouw vond het op den duur niet fijn. Zij had weliswaar haar eigen werkzaamheden, maar had ook de zorg voor drie kleine kinderen. Toen ik gevraagd werd als directeur van Fugro trok ik een streep omdat die functie me nog meer tijd met reizen zou gaan kosten. Met als gevolg dat ik niet bij Fugro kon blijven. Ik stapte over naar Akzo-Nobel Fibers in Arnhem en werd er manager New Business. Ik reisde opnieuw naar landen als Australië, Zuid-Afrika en India, maar wel minder vaak en korter.

Tenslotte, eind jaren '80, ging het niet zo goed meer met Akzo-Nobel. Er volgden reorganisaties en mijn afdeling werd opgeheven. Ik was pas 50 en maakte geen kans op vervroegd pensioen. Maar wat moest ik als civiel ingenieur in de chemische wereld die resteerde van Akzo-Nobel? Ik besloot voor mezelf te beginnen als consultant in innovatiemanagement. We waren intussen vanuit Rhenen weer terug naar Rosmalen verhuisd en ik werkte daar vanuit huis in mijn eigen BV. Mijn eerste opdrachtgever was de Amerikaanse dochter van Akzo met een opdracht op het gebied van bodemsanering in Europa. Ik kreeg de ene klus na de andere. Ik nam deel aan een aantal commissies in Nederland, deed projectmanagement, begeleiding van onderzoek, rapportages en publicaties op het gebied van civiele techniek. Ik had ook een contract met het Ministerie van Economische Zaken om subsidieaanvragen voor innovatieve projecten te beoordelen op hun economische en technische haalbaarheid.

'Blij dat ik nog steeds iets voor anderen kan betekenen.'

Wanneer ben je gestopt met werken?

Deze laatste werkzaamheden boden mij de kans om mijn werk richting mijn 75e geleidelijk af te bouwen. In 2016 werd mijn vrouw hulpbehoevend. We waren in Montenegro op vakantie, 3.000 km van huis, toen ze plotseling een ruggenmerginfarct kreeg. De artsen daar constateerden ook een aneurysma aan de kransslagader van het hart. De ANWB bleek ons op die afstand niet tijdig te kunnen helpen.

Wij besloten om zelf in 3 dagen terug te rijden. De verlamming van haar benen herstelde grotendeels zodat ze weer kon lopen, maar het aneurysma bij haar hart bleek niet operabel en was daardoor een tijdbom. Met haar geestelijke en lichamelijke toestand was goed te leven. We namen de vrijheid om te blijven reizen. Vier jaar lang genoten we van wat in feite bonusjaren waren. En toen was het plotseling afgelopen. Mijn vrouw overleed naast mij in de auto tijdens onze reis door het Zwarte Woud in september 2020, daags voor haar 81e verjaardag.

Dat is een heftig verhaal, Gerard. Hoe heb je daarna je leven weer opgepakt?

Ja, mijn vrouw is dus in coronatijd 6 jaar geleden, gestorven. Toen ik daarna mijn rijbewijs moest verlengen kwam ik bij HEVO terecht. Ik werd aangesproken door Riekje Teulings, die mij herkende als 'die lange dunne jongen van vroeger' van de kleuterschool en lagere school in Hintham, tijdens de oorlog. Via haar kwam ik bij de Commissie Reizen. Ik maakte de eerste reis na corona mee. Dat was de reis naar Estland, Letland en Litouwen. De eerste reis die ik mee organiseerde was de reis naar Edinburgh met als hoogtepunt de Taptoe aldaar. Later organiseerde ik de reis naar Ierland, samen met Ton de Lange. En vorig jaar naar Portugal. Dit jaar gaan we naar Andalusië en Ton en ik zijn al volop bezig met de reizen van volgend jaar. Die voorbereidingen trekken mij wel aan. Nu ik veel minder reis, reis ik vooral door veel te lezen. Op basis van mijn eigen ervaringen kan ik op deze manier weer iets betekenen voor anderen.

Heb je een speciale kwaliteit, misschien overgenomen vanuit je werk, waarmee je onderscheid kunt maken in de Commissie Reizen?

Ik denk dat ik vooral goed ben in organiseren en problemen oplossen. Let wel, de gemiddelde

leeftijd in onze groepsreizen is bijna 80 jaar! Daar is de gebruikelijke reiswereld niet op ingesteld.

Neem alleen al de stoelafstand in bussen. En daarnaast zijn er veel verschillende wensen van deelnemers. Sommigen willen niet vliegen maar ook geen twee dagen in een bus zitten, zoals bijvoorbeeld naar Malaga. En we hebben rekening te houden met mensen die medicijnen gebruiken en ook met mensen met rollators. Wij nemen geen mensen met rolstoelen mee. Daar wordt elders genoeg voor georganiseerd. Zelf hou ik niet zo van georganiseerde vakanties. Mijn vrouw en ik namen de vrijheid om de auto te pakken met wat koffers erin en dan maar zien waar we terechtkwamen, de laatste jaren wel binnen een straal van 1.000 km, gezien onze ervaring in Montenegro.

Hoelang blij je nog vrijwilliger in de Commissie Reizen?

Naast de Commissie Reizen zit ik ook in de Werkgroep Duurzaamheid. Met die werkgroep verzorgen wij lezingen en excursies op het gebied van duurzaamheid. Tussen die twee commissies is overlap. Zolang het om excursies in de omgeving gaat doet de Werkgroep Duurzaamheid dat zelf. Zodra er een bus nodig is schakelen we de Commissie Reizen in. Het werk voor de Commissies boeit mij nog steeds, maar ik besef dat er verjonging nodig is.

Daarnaast ben ik trotse vader en grootvader. Ondanks onze aangeboren eigenzinnigheid kunnen mijn 3 kinderen en ik goed met elkaar overweg en ze wonen allen redelijk dichtbij. Alle 7 kleinkinderen zijn het huis uit, 5 zijn er intussen al afgestudeerd en Maud en Krijn hebben onlangs een lezing in het kader van Duurzaamheid voor HEVO verzorgd. Sinds 1983 ben ik ook lid van het Rosmalens Mannenkoor en nu Erelid. Bij HEVO ben ik naast vrijwilliger in de Commissie Reizen en de Werkgroep Duurzaamheid, ook bezorger van HEVO Magazine in de wijk. Ik ben redelijk gezond en fit voor mijn leeftijd. Wat ik leuk vind aan HEVO

is dat ik weer mensen van vroeger tegenkom. Dat maakt de cirkel weer rond. En ik ben blij dat ik op deze manier nog steeds iets voor anderen kan betekenen.

Johan Versteegen

Mijn wieg stond in 1937 in Hintham en ik kreeg 3 zusjes. Na de oorlog ging ik naar kostschool De Ruwenberg. De middelbare school bracht ik bij de paters in Tilburg door. Daarna kwam de HTS in Den Bosch en in militaire dienst volgde ik cursussen in Cultuurtechniek en haalde ik een onderwijsbevoegdheid. Tijdens mijn werkzame leven volgde ik o.a. cursussen economie voor niet-economen. Na militaire dienst kwam ik bij de scouting terecht, als vaandrig, hopman en groepsleider. Ik werkte bij Heijmans, Grontmij, Fugro en Akzo en vanaf 1990 in mijn eigen BV. In 1965 trouwde ik de Bossche Lieke Boemaars, we woonden in Hintham, Den Bosch, Rhenen en in 1983 weer thuis in Rosmalen. We kregen 3 kinderen: H el ene, Stephanie en René.

DE COMPONIST EN ZIJN VRIJHEID

Een componist is iemand die muziek bedenkt en opschrijft (of vastlegt), zodat anderen die muziek kunnen uitvoeren. De componist creëert melodieën, harmonieën en ritmes, schrijft muziek voor bijvoorbeeld orkest, koor, band of solo-instrument en bepaalt hoe een muziekstuk klinkt en is opgebouwd. Componist is een vrij beroep, maar dat was vroeger wel anders. In dit artikel wil ik u meenemen naar die ontwikkeling tot vrij beroep.

In de oudheid, bij de oude Grieken en Romeinen, waren componisten mensen die muziek maakten voor religieuze rituelen, feesten, toneelstukken en belangrijke gebeurtenissen. Er bestond toen nog geen bladmuziek zoals wij die nu kennen. Muziek werd meestal mondeling doorgegeven. Vaak was een componist ook dichter, zanger en muzikant. In de middeleeuwen (ongeveer 500–1500) waren componisten vooral mensen die muziek schreven voor de kerk, maar er waren ook rondtrekkende zangers, zoals troubadours en minstrelen. Zij zongen liederen over liefde en heldendaden en die waren vrij.

Johann Sebastian Bach

Een componist was dus meestal in dienst van kerken en hoven en was dan, uitgezonderd de troubadours en minstrelen, niet vrij in zijn beroep. In de barok was Johann-Sebastiaan Bach (1685-1750) een van de grootste componisten. Hij verdiende als jongeling zijn geld als organist in kerken en het keuren van nieuwe orgels. In Arnstadt moest Bach volgens zijn contract de zondagse kerkdienst, een gebedsuur op maandag en de vroege preek op donderdag op het orgel begeleiden. In 1708 werd

Bach in Weimar hoforganist en kamermusicus en later concertmeester van de hertog van Saksen-Weimar. In 1717 werd Bach kapelmeester aan het hof in vorstendom Anhalt-Köthen. Van hofkapelmeester Bach werd verwacht dat hij zich toeleedde op wereldlijke muziek als concerten, feesten en speciale gelegenheden zoals de verjaardag van de prins. In 1723 werd Bach cantor in Leipzig en hij verbleef daar de rest van zijn leven. De oratoria en cantates zijn veelal in die tijd ontstaan. Bach was dus zijn hele leven in loondienst.

Een andere grote componist was Joseph Haydn (1732-1809). Ook hij was geruime tijd in loondienst in Eisenstadt bij vorst Esterházy. Musici stonden op gelijke voet met lakeien en een sfeertekening van het dienstverband is zijn 45e symfonie 'Afscheidssymfonie' genoemd. Musici waren het lange verblijf weg van huis zat en Haydn liet in het laatste deel van deze symfonie steeds een groep musici de kaarsen uitblazen bij de lessenaar en de zaal verlaten zodat uiteindelijk Haydn en de eerste violist overbleven. De hertog begreep de hint en de musici kregen eindelijk vakantie. In 1779 was er een belangrijke omwenteling voor Haydn. In januari had hij over zijn contract met Esterházy opnieuw onderhandeld, waardoor zijn composities niet langer het eigendom van zijn broodheer werden en hij voor eigen rekening mocht publiceren. Pas in 1790 werd hij vrij man en vertrok naar Londen en later Wenen en verdiende zijn geld als vrije componist.

Wolfgang Amadeus Mozart (1756-1792) heeft een deel van zijn leven in loondienst moeten werken nadat hij als wonderkind tezamen met zijn zus en vader bijna alle hoven in Europa had bezocht om te spelen. 1769 werd Mozart benoemd tot onbezoldigd concertmeester aan het hof van aartsbisschop Hieronymus von Colloredo van Salzburg. Ondanks zijn vele verzoeken om ontslag kreeg hij dat pas in 1781 en kon hij zich als vrij musicus vestigen in

Wenen om in zijn levensonderhoud te voorzien als componist en pianoleraar.

Ludwig van Beethoven (1770-1827) was tot 1787 hoforganist aan het hof in Bonn, dus in loondienst. In november 1792 ging Beethoven naar Wenen om zich daar als vrije musicus te vestigen. Hij moest om in zijn levensonderhoud te voorzien, naast het geven van concerten van eigen werken, pianolessen geven bij adellijke families. In 1809 speelde Beethoven een spelletje met de Weense adel door een aanstelling als kapelmeester in Kassel te accepteren. Hij wilde wel in Wenen blijven, maar dan moest de adel hem een vast inkomen garanderen. Op 26 februari kreeg hij het door hem begeerde contract met een jaargeld van 4000 florijnen (thans 30.000 euro). Dus toch weer in loondienst? Maar naast deze toelage verdiende Beethoven veel geld door het uitgeven van zijn composities.

Ludwig van Beethoven

Na Beethoven wilden componisten werken als vrije musici. Maar toch waren bijbanen nodig om in het levensonderhoud te voorzien. Schubert was hulponderwijzer, Schumann had een eigen tijdschrift waarin hij recensies schreef, Brahms was pianoleraar en Bruckner kerkorganist en leraar aan het conservatorium. Ook Wagner was geruime tijd dirigent bij diverse orkesten voordat hij met componeren in zijn levensonderhoud kon voorzien. Ook Mahler was dirigent en gebruikte zijn vakanties om vrij te kunnen componeren. Een uitzondering was Mendelsohn die rijke ouders had en dus zonder geldzorgen kon componeren en dirigeren. Al deze componisten konden dus deels in vrijheid werken en hun composities laten horen en uitgeven. Die vrijheid werd misschien enigszins ingeperkt door de muziekcritici. Bijvoorbeeld bij Bruckner hebben

bijna al zijn symfonieën meerdere uitgaven omdat hij zeer beïnvloed werd door deze critici.

Helaas kwamen in de 20e eeuw dictaturen naar voren die de vrijheid van de componisten zeer sterk inperkten.

Tijdens het Derde Rijk (1933–1945) onder leiding van Adolf Hitler speelde muziek een belangrijke rol als propaganda, ideologie en culturele controle. Het regime bepaalde streng welke muziek “goed” was voor de Duitse cultuur en welke verboden werd. De nazi’s stimuleerden muziek die volgens hen de “Arische” Duitse cultuur vertegenwoordigde. Te noemen zijn: Richard Wagner, Ludwig van Beethoven, Johann Sebastian Bach en Anton Bruckner. Vooral Wagner werd sterk geassocieerd met de nazi-ideologie. Zijn opera’s werden vaak uitgevoerd bij belangrijke nazi-evenementen.

Helaas was er ook verboden muziek. De nazi’s noemden veel muziek “Entartete Musik” (ontaarde muziek). Dat gold vooral voor muziek die zij als “niet-Arisch” of modernistisch zagen. Voorbeelden zijn: Jazz en swing, muziek van joodse componisten, avant-garde en modere stijlen. Muziek van Arnold Schönberg, Kurt Weill en Felix Mendelsohn werd verboden. Het regime controleerde de muziekwereld via de Reichsmusikkammer, onderdeel van de Reichskulturkammer onder leiding van Joseph Goebbels

Tijdens de periode van Joseph Stalin (ongeveer 1924–1953) werd muziek in de Sovjet-Unie sterk gecontroleerd door de staat. Net als in het Derde Rijk moest muziek de ideologie van het regime ondersteunen en het volk opvoeden volgens communistische waarden. Muziek moest begrijpelijk zijn voor gewone mensen, optimistisch en patriottisch klinken en de arbeidersklasse, industrie en het socialisme moesten worden verheerlijkt. Veel Sovjetcomponisten moesten zich aanpassen aan de politieke eisen. Dmitri Shostakovich is het bekendste voorbeeld. Sergei Prokofiev keerde terug naar de Sovjet-Unie en schreef werken die beter pasten bij de staatsideologie, zoals de film- en cantatemuziek voor Alexander Nevsky. Aram Khachaturian werd ook beschuldigd van “formalisme”, maar bleef belangrijke werken schrijven.

Gelukkig zijn componisten nu weer vrij om hun werken te schrijven en kunnen zij hun creativiteit onbeperkt volgen. De enige ‘niet vrijheid’ is dat de toehoorder de composities wel moet willen horen.

Peter Lammers

VRIJHEID IN VERBONDENHEID

Vrijheid: een helder woord en tegelijk een wijds begrip. Voor de een het hoogste goed, terwijl de ander er bijna achteloos aan voorbij gaat. Maar hoe je het ook beleeft, voor ons allemaal is vrij zijn toch vooral iets waar we in ons land als vanzelfsprekend aan gewend zijn. Op Internet is de meest voorkomende omschrijving van vrijheid '...dat je vrij bent om te handelen zoals je wilt. Vrijheid mag slechts aan banden worden gelegd als dat noodzakelijk is om anderen optimale vrijheid te garanderen.' Dit kan worden gezien als 'negatieve vrijheid' terwijl 'positieve vrijheid' wordt omschreven als '...dat wat men wil ook werkelijk in vrijheid en zelfstandigheid kan worden nagestreefd. Het is de vrijheid om het leven zoveel als kan zelf vorm te geven.'

Individualisme

Na de Tweede Wereldoorlog werd er hard gewerkt aan de wederopbouw van ons land. De saamhorigheid was groot, maar tegelijkertijd was er ook veel sociale controle. De jaren '50 staan er dan ook om bekend dat er nogal op elkaar werd gelet, vooral in kleine overzichtelijke gemeenschappen zoals buurten en dorpen. Dit deed je wel, dat deed je niet en owée als je afweek van de norm. In de jaren '60 kwam daar verandering in. De jeugd ontwikkelde een eigen cultuur, de kerkelijke en politieke 'zuilen' brokkelden af en mensen maakten steeds meer hun eigen keuzes. En hoewel we in de loop der jaren met steeds meer mensen in ons land wonen werd individualiteit, de ruimte voor het eigen ik, steeds meer gezien als het hoogste goed.

Maar precies dat individualisme schuurt regelmatig met het feit dat we in een gemeenschap leven, samen leven. Vanuit onze individuele behoefte bekeken klinkt het woord vrijheid als een belofte

van ruimte en zelfbeschikking. Maar we zijn dus niet alleen, in ons drukbevolkte Nederland zijn we zelfs met vélen. Er ontstaat dan ook een spanning als we vrijheid alleen zien als iets dat we voor onszelf opeisen, maar vergeten dat we die vrijheid tegelijk ook delen met anderen. Onze vrijheid staat dus niet op zichzelf, maar is gebonden aan en, als je het positiever bekijkt, verbonden met die van anderen.

Uitnodiging

Als je het zo bekijkt is vrijheid in verbondenheid geen tegenstelling maar een uitnodiging. Een uitdaging zelfs, om te ontdekken hoe juist relaties, gemeenschappen en wederzijds begrip onze vrijheid verdiepen in plaats van beperken. We groeien immers op in een gezin, een buurt, een cultuur, de samenleving als geheel. Dat maakt dat onze vorming als mens alles te maken heeft met de mensen om ons heen. Zonder anderen zouden onze keuzes leeg zijn, zonder weerklank. Maar juist doordat we met hen verbonden zijn is er sprake van een bedding, een omgeving waarin onze vrijheid kan groeien en betekenis krijgt.

Ook in de samenleving als geheel speelt dit. Wetten en regels beperken de individuele vrijheid, maar beschermen tegelijkertijd de vrijheid van iedereen. In een samenleving zonder afspraken zou de sterkste heersen en zou de vrijheid van velen beperkt worden. Door ons te binden aan gezamenlijke waarden en normen en aan de daarbij horende regels, creëren we een ruimte waarin meer mensen vrij kunnen leven.

De ander als spiegel

In relaties ontdekken we wie we werkelijk zijn. Vriendschappen, liefdesrelaties en samenwerkingsverbanden confronteren ons met onze sterke en zwakke kanten. De ander fungeert daarbij als een spiegel. Een spiegel die ons voorhoudt dat we niet alleen het recht hebben om te handelen, maar ook de verantwoordelijkheid om rekening te houden met de impact van onze daden. Dat we respect tonen voor de ander en ons daar verantwoordelijk voor voelen.

Vrijheid betekent dus dat niet alles mogelijk is, maar dat we bewust keuzes maken binnen de grenzen die er zijn. Een student kiest een studie, maar doet dat binnen het aanbod van opleidingen. Een beeldhouwer creëert vrij, maar binnen de grenzen die de steen hem qua structuur oplegt. Een begrenzing stimuleert creativiteit en verdieping. Het klinkt als een tegenstelling, maar juist binnen die begrenzing ontstaan vaak de mooiste vormen van expressie

Iedereen is anders

Juist in een gemeenschap - of dat nu een buurt, een school, een werkplek of een onlinenetwerk is - leren we dus om onze ruimte te nemen en tegelijk die van de ander te respecteren. We zijn daarbij aan elkaar gebonden, maar ook met elkaar verbonden. Deze verbondenheid betekent echter niet dat iedereen hetzelfde moet zijn. Liever niet zelfs, want diversiteit, het anders zijn verrijkt ons. Wanneer mensen met verschillende culturen, achtergronden, meningen en dromen samenkomen, ontstaat er een dynamiek waarin nieuwe ideeën en mogelijkheden worden geboren. Vrijheid krijgt zo een collectieve dimensie: de ruimte krijgen en nemen om bij te dragen, om gehoord te worden, en om samen richting te geven aan de toekomst.

Balans tussen ik en wij

Uiteindelijk ligt de uitdaging van 'vrijheid in verbondenheid' in het vinden van een goede balans. Te veel nadruk op het ik kan leiden tot isolatie, terwijl een overdreven focus op het wij het individu kan verstikken. De kunst is om een evenwicht te creëren, waarin de verantwoordelijkheid voor het eigen ik en de verantwoordelijkheid voor het wij elkaar versterken. Dit vraagt om dialoog, om het vermogen te luisteren en om de moed je eigen stem te laten horen zonder die van anderen te overstemmen.

Vrijheid als werkwoord

Je zou kunnen concluderen dat vrijheid geen constante toestand is die we bezitten, maar dat het gaat om iets dat in beweging is, als een relatie die we samen onderhouden. Vrijheid is daarom eigenlijk meer een werkwoord dan een zelfstandig naamwoord, je moet er actief mee bezig zijn. Vrijheid in verbondenheid is daarom geen tegenstelling maar een belofte. Het is de belofte dat we, door samen te leven en samen te groeien, meer worden dan we alleen ooit zouden kunnen zijn. In het samenspel tussen ik en wij, tussen autonomie en solidariteit, ontstaat een vrijheid die niet alleen bevrijdt, maar ook verbindt.

Hierin ligt -tot slot- de boodschap voor ons allemaal in verscholen. Het lijkt zo logisch dat we het bezitten, vrijheid. Maar de oudste generatie kan er nog over meepraten hoe intens je beperkt wordt als er oorlog ontstaat. Laten we daarom juist nú, nu de wereldpolitiek zo woelig is erop letten dat we het goede doen, om onze vrijheid te beschermen en met elkaar actief in stand te houden!

Sjaak Floris

MARJA WIL ALTIJD IETS BETEKENEN VOOR DE ANDER

Marja van Doremalen bracht in Rosmalen haar jeugd door in een gezin met 7 kinderen. Marja (67): "Een warm nest waar ik heel goed heb meegekregen hoe belangrijk gezelligheid is en belangstelling voor elkaar. Dat heeft eigenlijk altijd wel een stempel gedrukt op mijn carrière en mijn sociale leven." Als ik zo terugkijk is het voor mij altijd belangrijk geweest om voor en met mensen te werken. Iets voor de ander te betekenen waardoor ik steeds weer de energie krijg om gemotiveerd door te gaan.

Ik heb intussen de tijd om mij als vrijwilliger in te zetten naast het met regelmaat oppassen op mijn kleinkinderen. Toen ik een klein jaar geleden lid werd van HEVO, werd ik al snel aangesproken door Mecheline Heijmans die als bestuurslid de Commissie Gezondheid en Welzijn aanstuurt. Daar ben ik dus ingestapt.

Daarnaast ben ik actief als vrijwilliger/ gesprekspartner voor de Stichting Levensportret. Ik zag ongeveer 3 jaar geleden een programma van Humberto Tan die een interview deed met Brian de Hond. Deze pleitte ervoor om de Stichting Levensportret breed onder de aandacht te brengen, om meer mensen op het idee te brengen hun levensverhaal vast te laten leggen voor de nabestaanden. Vooral voor kinderen die hun vader of moeder verliezen maar ook andere familieleden ervaren veel steun aan een mooie 'levende' herinnering aan de persoon die zij liefhadden.

Levensportret

Wat Brian wilde realiseren was het gratis aanbod aan mensen die het einde van hun leven zagen eindigen, om hun levensverhaal vast te laten leggen in een levensportret. Ik heb me meteen aangemeld om als vrijwilliger/gesprekspartner interviews te gaan afnemen. De bedoeling was dat ik gemiddeld een levensportret per maand zou maken maar vorig jaar waren het er al 35. Intussen is het aantal interviewers uitgegroeid naar 22 mensen en zijn er, in nog geen 3 jaar tijd, sinds 2023 ongeveer 3 duizend levensportretten gemaakt. De gesprekken vinden plaats in een hospice of ziekenhuis maar vooral ook bij de mensen thuis of op een bijzondere plek, afhankelijk van de situatie en conditie van de persoon. Wat mij opvalt is dat de mensen na de opnames enorm voldaan zijn en rust ervaren omdat het ook voor hen als het ware een terugblik

op hun leven is. Ik sluit het gesprek dan ook af met de vraag hoe zij graag herinnerd willen worden. Dat levert veel warme en liefdevolle uitspraken op.

Heftig

Voor de mensen is het een heftige ervaring dus is een veilige en fijne sfeer heel belangrijk. De situatie raakt mij en de cameraman natuurlijk ook. Tegelijkertijd is het ook heel mooi om zo dicht bij de mensen te mogen komen, dat geeft een zekere verbondenheid. Ook voor mijzelf zijn de levensverhalen een enorme verrijking. De Stichting werkt belangeloos, dat wil zeggen dat de mensen die hun levensverhaal op film willen doen daar niets voor hoeven te betalen. De Stichting kan bestaan door donaties en giften. Het werk van de stichting wordt onder de aandacht gebracht van artsen, ziekenhuizen en hospices. Hoewel er niet te hard op de trom geslagen kan worden omdat de middelen en het aantal vrijwilligers ook grenzen kennen."

Vicky Brown

"Omdat ik het fijn vind om mensen te ondersteunen in moeilijke emotionele tijden ben ik sinds kort ook als vrijwilliger actief bij het Vicky Brown Huis in Den Bosch. Daar zit ik nog in het 'opleidingstraject' want ook daar wordt heel professioneel gewerkt en wordt er dus ook van de vrijwilligers het nodige verwacht.

Als ik zo terugkijk op mijn werkzame leven dan zie ik daar toch wel een patroon in van dienstbaarheid in de meest brede zin. Dat begon eigenlijk al toen ik in Limburg na mijn CIOS-opleiding als sportleraar in Limburg ben blijven hangen. Ik werkte bij de Gemeentelijke Sportstichting, gaf les bij diverse sportverenigingen en startte in 1985 een paramedische sportschool in Sittard. Ik werkte daar samen met ziekenhuizen, revalidatieartsen en fysiotherapeuten. Al bij al heb ik 16 jaar in Zuid-Limburg gewoond.

Terug naar Brabant

In 1992 verkocht ik de sportschool aan een medewerker en ben ik met mijn man en kinderen naar Geffen verhuisd. Het liefst was ik toen terug naar Rosmalen verhuisd maar daar waar de huizen toen ook al duur. Zodoende kwamen we destijds in Geffen terecht. Achteraf ook heel prettig leven, een- ons- kent- ons cultuur. In Geffen is mijn vierde kind geboren en 3 van de 4 wonen ook nu nog met hun gezinnetjes in Geffen. Mijn oudste zoon woont met zijn vrouw en 2 dochtertjes in Waalre, waar ik

wekelijks 'n dagje ga oppassen. Ik heb vorig jaar nog een kort uitstapje naar Rosmalen gemaakt maar onlangs ben ik toch weer naar Geffen verhuisd. Na mijn terugkomst in Brabant in 1992 heb ik NLP-opleidingen* gevolgd en daarna verschillende banen gehad zoals praktijkmanager bij diverse tandartspraktijken. Het aansturen en begeleiden van teams en dus mensen heeft mij altijd veel voldoening gegeven. In 2018 maakte ik de overstap naar het sociale werk. Zo was ik bij 'Krachtig Thuis' in Oss gezinsbegeleider van multi-probleemgezinnen en werd ik daar later teamleider van een tiental gezinsbegeleiders.

Ach, ik heb in die verschillende functies overal geweldige ervaringen opgedaan, ik heb zoveel mogen ontdekken, leren en meemaken dat ik er met veel voldoening en dankbaarheid op terugkijk. En nu ik dus meer vrije tijd heb, maak ik me graag nuttig als vrijwilliger want ik wil er zijn voor en met mensen.

*NLP: Neuro Linguïstisch Programmeren, methode om beter te communiceren

Herman van Dinther

KLEINER IS GROTER.

Het schijnt dat mensen vlak voor hun overlijden de film van hun leven in een flits aan zich voorbij zien komen. Ik heb niet het gevoel dat ik in het terminale stadium van het ondermaanse ben aanbeland, maar de laatste weken verschijnen er beelden uit mijn leven waarvan ik het bestaan was vergeten. Het is alsof die 'short film' van mijn leven in slow motion wordt getoond en beeldje voor beeldje aan me wordt voorgeschoteld. Ik stel mezelf gerust met de gedachte dat het in dit tempo nog heel lang gaat duren voordat de aftiteling en de tekst "Einde" op mijn netvlies verschijnt.

Alle fragmentjes hebben als gemeenschappelijke factor dat ik op die momenten uitbundig mezelf kan zijn, vrij van oordelen of meningen van buitenstaanders. Het betekent zeker niet dat ik me niets aantrek van regels en afspraken. Ik ben altijd een 'braaf menneke' geweest, maar het houdt wel in wel dat ik er op die momenten geen last van heb. Zouden de stukjes film die in de toekomst nog worden opgenomen datzelfde gevoel van vrijheid oproepen?

Op het nieuws hoor ik de secretaris-generaal van de NAVO een oproep plaatsen om de defensie-uitgaven te verhogen. De machtigste man aan de andere kant van de Atlantische Oceaan doet daar nog een schepje bovenop en dreigt bovendien om bevriende naties militair te onderdrukken. We worden gewaarschuwd om voldoende noodpakketten in huis te halen, vaak uitgesproken door militairen wiens jasje niet breed genoeg is voor al hun onderscheidingen. (Ze zullen wel weten waar ze het over hebben, denk ik...) De campagne door defensie om jongeren met de "juiste mentaliteit" aan zich te binden draait op volle toeren. ("Soms kun je meer dan je denkt.") Kortom, geld, energie en stemmingmakerij zijn gericht op productie van oorlogsmaterieel, het vinden van voldoende jongelingen om al dat materieel te bedienen en de ontwikkeling van informatietechnologie om berichten van de 'vijand' te onderscheppen of te ontregelen.

Ronddobberend in mijn belly-bootje op de Lithse Ham zie ik steeds vaker helikopters van het Nederlandse leger zó laag overvliegen dat het water opspat en ik bij wijze van spreken de neusharen van de piloot kan tellen. In de meeste steden hangen zoveel camera's dat er nauwelijks 'blinde' plekken bestaan. Ook vanuit de ruimte worden sinds kort door een Europese satelliet inlichtingen verzameld voor het leger. Mijn 'rijgedrag' op de digitale snelweg wordt voortdurend geregistreerd en slimme algoritmes bepalen voor een groot deel wat ik te zien krijg. Kortom, het wordt met de dag moeilijker me onbespied te voelen en niet te worden beïnvloed door het doen en laten van buitenstaanders. Door deze dwingende "Big brother is watching you" voel ik me beperkt in mijn vrijheid, maar besef dat het een naïeve gedachte is dat ik dit zou kunnen veranderen.

De 'film van mijn leven' toont tot nu toe vooral schijnbaar onbenullige fragmenten, maar wonderlijk genoeg zijn het juist die beelden die ertoe doen: met mijn hengeltje in de stromende regen aan de Wiel op de Heinis, met fietsmaten door de polder of op de flanken van de Stelvio, met mijn vriendinnetje aan het zwemmen in de Rosmalense Plas, een les over een lastig onderwerp waarbij plotseling alle leerlingen het lijken te snappen, ... Het zou mooi zijn als in de komende jaren nog wat van deze beelden kunnen worden toegevoegd, zodat als straks de film in zijn geheel aan me voorbyschiet het laat zien dat de toekomst nog onbevangenheid te bieden heeft. Ik besef dat voor mij deze overweging nieuw is en lijkt te contrasteren met het idee dat het vooral van belang is oog te hebben voor grootse zaken. Ik realiseer me dat, als variatie op 'less is more', de gedachte zou moeten zijn: 'kleiner is groter'. Tja, soms kun je meer als je denkt.

Jan Coppens

Hermeneutiek (2)

Bijna elke dag staan ze in de krant: verhalen over het beroep of de identiteit van mensen. Daarbij verhogen sommige journalisten-interviewers de feestvreugde door een zegswijze te gebruiken die met een woordspeling mooi past in de context van het gespreksthema. Enkele voorbeelden:

- De tabakshandelaar was *de sigaar*, toen zijn winkel werd leeggeroofd.
- Na enkele kritische opmerkingen van de patiënt, werd de uroloog *pisnijdig*.
- In de docentenkamer begon een docente over haar slecht functionerende collega uit *de school* te klappen.
- Tijdens de kennisquiz 'Met het mes op tafel' vroeg presentator Sjoerd van Ramshorst aan een kandidaat met de achternaam 'Van Ballegooijen': "En meneer Van Ballegooijen, gooit u nog een balletje op?"

Voor een vertaler is het niet altijd makkelijk om het effect van die grapjasserie in de vertaling over te brengen. Dan moet je woorden vinden in de doeltaal die synoniem zijn van 'sigaar', 'school' of 'pis' maar die bovendien bij niet-Nederlandstalige lezers vergelijkbare associaties oproepen als in het Nederlands.

Een mooi spreekwoord bezit poëtische zeggingskracht. De vertaler heeft de ondankbare taak om in de doeltaal een al even dichterlijke zegswijze te vinden.

Bijvoorbeeld bij de vertaling van 'Morgenstond heeft goud in de mond'.

Wie naar het Duits vertaalt, hoeft niet ver te zoeken: 'Morgenstund hat Gold im Mund'. Maar in het Engels vind je geheel andere beeldspraak: 'The early bird catches the worm'. Hoe vind je de passende omschrijving in talen die verder van het Nederlands afstaan, zoals het Pools? Meestal weet de Poolse lezer niet of in de vertaling het Poolse idioom wel recht doet aan de poëtische kracht van het Nederlandse origineel. En de Duitse vertaler die 'Zo dom als het achtereind van een varken' klakkeloos omzet in 'So dumm wie die Nacht' heeft niet alleen niet verder gekeken dan zijn neus lang is, maar zijn lezers ook iets onthouden.

Sommige archaische spreekwoorden brengen ongewild een boodschap die in onze tijd moreel niet meer acceptabel is. Voor het Nederlandse 'Andere en belangrijkere dingen aan je hoofd hebben' bedient het Frans zich van de uitdrukking 'Avoir d'autres chats à fouetter'. Een opzienbarende zegswijze die in het Vlaams slaafs vertaald werd als 'Andere katten te geselen hebben'. Die leenvertaling uit het Frans komt uit een tijd waarin talige contacten tussen Noord- en Zuid-Nederlands op een laag pitje stonden. Wie de uitdrukking smakeloos vindt, zal ze allicht niet gebruiken.

Wie de schilderijen van Jan Steen kent, weet wat in het Nederlands bedoeld is met 'Een huishouden van Jan Steen'. Een Duitse vertaler meende een perfecte omschrijving te hebben gevonden met 'Eine polnische Wirtschaft': rommelige huishoudens of bijeenkomsten met veel gevloek en getier, hetgeen ook de betekenis is van het Nederlandse 'Poolse Landdag'. Of de huidige Poolse mensen die spreekwoorden echt leuk vinden, waag ik te betwijfelen.

VRIJHEID

Ik denk dat het niets te veel gezegd is als ik zeg, dat vrijheid bij ieder mens boven aan het lijstje van wensen staat. We hebben na de tweede WO kunnen ervaren hoe belangrijk vrijheid is en met de 'oorlogsdreiging' die er op dit moment in de wereld speelt komt vrijheid ook weer in het geding. Onze eigen 'leefwereld' komt onder druk te staan en dreigt bepaald te gaan worden door derden waar we geen invloed op kunnen uitoefenen. Die invloed kan alles bepalend worden voor ons of niet?

Hier zijn een aantal woorden met een V op een rijtje gezet. Want het draait voor mij bij vrijheid vooral om de volgende woorden: vrede, veiligheid, vertrouwen, verbinding, verantwoordelijkheid, vriendschap, vergeving. De betekenis van deze woorden staat in directe verbinding met 'vrijheid'. Ze zitten erin verborgen en komen voortdurend in ons leven tevoorschijn wanneer vrijheid in het geding komt. De vrijheid die ervaren wordt na een oorlog is ten dele vrijheid. Vrijheid als je vakantie hebt van je werk is er nog zo een. Vrijheid wanneer je uit de gevangenis komt is er ook een en ga zo maar door. We noemen dit allemaal vrijheid maar beseffen vaak niet dat dit maar ten dele zo is. Want na een oorlog 'moet' er heel wat gebeuren om verder te kunnen leven in een verwoest land. En hoe ziet vrijheid eruit voor alle oorlogsslachtoffers en (gewonde) soldaten? Zo ook na een vakantie als er weer gewerkt moet worden of na een vrijlating

uit de gevangenis. Dus blijft de vraag staan: wanneer is vrijheid nu echt vrijheid?

Het is een moeilijke vraag om te beantwoorden. Met het ouder worden heeft vrijheid een steeds veranderende betekenis gekregen. Als je jong bent kan je inderdaad nog vrijheid ervaren als je op vakantie gaat, een vrij weekend hebt, een feestje hebt of een jointje rookt. Als je na een scheiding alleen komt te staan, kan dat tijdelijk ook een enorme vrijheid geven. Zo ook de enorme keuzes in supermarkten, naar films of concerten gaan, boeken lezen, cursussen en workshops volgen. Het is steeds weer een vrijheid van tijdelijke aard en heel beperkt. De laatste jaren ben ik steeds meer gaan ervaren dat vrijheid in onszelf verborgen ligt.

Het is niet meer te vinden in de buitenwereld. En hier komen dan de woorden met een V, die ik hierboven genoemd heb, naar voren. Vertrouwen en verbinding, daar hebben we nog veel in te leren. In de loop der jaren zijn die woorden bij mij steeds meer naar de voorgrond gekomen. Het is mooi om te zien dat schrijven een proces op gang kan brengen om woorden anders in te kleuren. Hoe woorden een totaal nieuwe betekenis kunnen krijgen. Hoe denkpatronen losgelaten kunnen worden en hoe anders je in het leven kunt gaan staan. Dit is een manier om verantwoordelijkheid voor jezelf te nemen. Je kunt zo leren vergeven, jezelf én anderen. De verbinding met jezelf kan vernieuwen en/of veranderen en er komt veel meer ruimte in contact met anderen. Vrede is iets wat diep vanbinnen ervaren kan worden en vertrouwen kan dan groeien. Wat er dan gebeurt, is dat er innerlijke vrijheid ontstaat.

Vrijheid om je te uiten of niet, te zijn wie je bent, je ruimte in te nemen zonder gevecht en erop te

vertrouwen dat het goed is zoals het is. Het leven wordt er lichter door. Je bent dan goed zoals je bent, met vreugde en verdriet, dansend en zingend, lachend, huilend en zelfs met woede. Kortom, met alles erop en eraan.

Het Chinese Li Xin betekent 'het leven toelaten en vertrouwen' en is van toepassing geworden in mijn leven. Komt wat komt, en vertrouwen hebben in dat wat er gebeurt goed is en dat ik ermee om kan gaan. Als de intentie in mezelf zuiver en oprecht is, kan ik die vrijheid steeds opnieuw (be)leven van mijn innerlijke leefwereld.

Zo aan het einde van dit artikel rijst bij mij nogmaals de vraag: bestaat werkelijke vrijheid nu wel of niet? En ja, vrijheid kan wel degelijk ervaren worden in de diepte van ons zelf, onze innerlijke wereld. De weg naar binnen leidt naar die vrijheid. Maar in de buitenwereld en dus ook in het leven van alle dag komen we als mens hoe dan ook beperkingen in onze vrijheid tegen. En dat is inherent aan ons mens-zijn. Het hoort bij het leven hier op onze aarde.

Louise

Vrijheid

Voel jij je vrij te zeggen
Dat je vrijheid kent?
Heb jij gezien de vele gezichten
Voordat je die vrijheid bent?
Vrijheid groter dan het leven
Voorbij alle getrokken grenzen
Daar waar woorden verdwijnen
Is alles wat wij mensen wensen
Als het donker je binnen heeft genood
Je niet meer weet wat komt
Het leven of de dood
Dan is het balletje rond
Dan volgt die onnoemelijke stilte
Waar alle woorden schieten tekort
Die stilte die in ieder aards wezen
Een echte werkelijkheid wordt
Geen woorden, grenzen
Zelfs niet een lied
Het is alles en tevens niets
Wat je dan voor je 'ziet'.

Louise

Heddet al geheurd?

Wat hebben we weer genoten van de Olympische Winterspelen. Wat is sport, op dit allerhoogste niveau, toch mooi om naar te kijken!! De emotie, vreugde en teleurstellingen die hand in hand gaan. Terechte trots voor Team NL dat als derde eindigt in het medailleklassement. Tevens een teken dat iedere sporter door inzet, gedrevenheid en talent het heel ver kan brengen. Sta ook even stil bij de opofferingen die een sporter moet brengen om zijn doel te bereiken. Het is niet altijd rozengeur en maneschijn!

Caraval was koud en nat maar de sfeer zoals altijd warm, aanstekelijk en uniek. Wij togen met de bus naar het station in Oeteldonk en als je uit een volle bus met alleen maar gezellige mensen stapt dan komen de klanken van De Kikvorsen je al tegemoet. De muziekskes staan, trappelend van ongeduld, klaar. Boeren, burgers en buitenlui kijken reikhalzend uit naar D'n Hoogheid. Als hij uit de trein stapt om 11.11 uur dan kan het feest der feesten beginnen.

Wij keken naar De Intocht in de buurt van de Sint Janssingel langs de Dommel. Een goeie plek om te genieten van de muziek, de liefde en de gein en de creativiteit van de deelnemers. Ondanks hartverwarmende versnaperingen word je, na verloop van tijd, toch onaangenaam koud. Op de hoek van de Visstraat/Buitenhaven is tegenwoordig het Douwe Egberts café gevestigd en daar bestelden we 'n warme kop koffie. Met verwondering keek ik naar de steeds langer wordende rij carnavalvierders en de sterk oplopende wachttijden voor de koffie. Tegelijkertijd realiseerde ik mij dat ik 62 jaar geleden in dit zelfde gebouw mijn eerste baan vervulde. Accountantskantoor Nijst & Co. was er gevestigd. 's-Morgens om 10.30 uur kwam koffiejuffrouw José de koffie rondbrengen voor Jan Buiteman, Albert van Eekert, Frank Gruijters en deze Pierre. De koffie werd steevast vergezeld door een vitamine-pilletje en één kop koffie extra waarom geknobbeld kon worden. Een kantoorbaan zonder computer, zonder productieve percentages en zonder druk, jaloersmakend voor de huidige generatie.

Ruim 60 jaar geleden en je kunt je zo'n kantoortafereel nog nauwelijks voorstellen....

Bij deze doe ik wel een beroep op jouw voorstellingsvermogen met betrekking tot het herentoilet in De Ontmoeting. Het lijkt wel of de brandweer hier een oefening heeft gehouden. Vroeger luidde de kreet bij deze spuitgasten: "Bel 444 en we zijn er binnen 'n kwartier." Op dit herentoilet is er niet 'Neffen 't potje gedruppeld maar uit volle blaas naast de pot gepiest.' Dat is vervelend en dat kan gebeuren maar ruim het zelf op, vraag het aan iemand anders als je het zelf niet kunt of maak er in ieder geval melding van. Een van de gastvrouwen was zo vriendelijk om het op te ruimen maar dat is niet de bedoeling, mannen!! Waarvan akte!

17, ja u leest het goed...17 heerlijke graden wordt het vandaag. Het is woensdag 25 februari en het lijkt wel lente. Blauwe lucht, weinig wind, thermoskan koffie, enkele boterhammen met kaas en 'n bal gehakt. Banden opgepompt en op de fiets richting Maas en naast mij de vrouw van m'n dromen.

Wat wil 'n mens nog meer? Niets dus, c'est la vie en rose!!

Pierre des Enfantj

EEN NIEUWE WEBSITE VOOR HEVO

Als alles volgens planning blijft verlopen wordt op 30 maart de nieuwe website van HEVO gelanceerd! Daarmee komt er een einde aan de huidige website, die al online is sinds 2017. Sindsdien is er veel veranderd en langzaam maar zeker werd de website door uitbreidingen minder overzichtelijk, waardoor het soms zoeken was om de juiste informatie te vinden. De afgelopen maanden is daarom hard gewerkt aan een compleet vernieuwde website, waarvan de bouw werd verzorgd door Margreeth ten Donkelaar van bureau 'E-Markers'. Zij kreeg daarbij ondersteuning van een projectgroep van leden, bestaande uit Gemma Kuijpers, Harrie van der Hoeff, Peter Lammers, Wim Raaijmakers, Eduard Dame (namens het bestuur de opdrachtgever) en Sjaak Floris (projectleider). Over hun aanpak ging HEVO-Magazine met hen in gesprek.

Hoe zijn jullie aan dit project begonnen?

Projectgroep: "afgelopen najaar besloot het bestuur om de website te gaan vernieuwen, de 'houdbaarheidsdatum' van de huidige site was zo angzamerhand wel verstreken. Nieuwe inzichten én verbeterde technologie zorgen ervoor dat toch wel om de zoveel jaar een website aan vernieuwing toe is. Bovendien, in de bijna 25 jaar van het bestaan van de website zijn er zoveel aanpassingen aangebracht, dat het steeds lastiger werd om gemakkelijk de juiste informatie te vinden. Ondertussen groeit HEVO nog steeds als kool en ook daarom werd het tijd om alle informatie weer eens goed te ordenen. Met een nieuwe website kunnen we die nu in een meer eigentijdse vormgeving aanbieden, aan zowel huidige als toekomstige leden én aan de vele externe partners die HEVO heeft.

Welke eisen stelden jullie aan de website?

Projectgroep: "het project startte met een opdrachtbrief van het bestuur en vervolgens met het opstellen van een lijst van functie-eisen en aandachtspunten. De allerbelangrijkste daarvan was volgens de projectgroep gebruiksvriendelijkheid, met een meer logische structuur. Om dat te bereiken moest alle informatie worden herzien en vervolgens gemakkelijk vindbaar worden gerangschikt. En omdat het inmiddels om heel veel informatie gaat moest er ook een zoekfunctie komen, die het bezoekers van de website moet gaan vergemakkelijken snel iets te vinden. Daarnaast moest de vormgeving natuurlijk herkenbaar blijven, het

HEVO

De seniorenvereniging van Rosmalen

Al meer dan 50 jaar dé ontmoetingsplek voor senioren in Rosmalen. Sluit aan voor gezelligheid, activiteiten en ondersteuning.

Lid worden →

Activiteiten bekijken →

gaat tenslotte om HEVO. De huisstijl moest dus goed terugkomen in het ontwerp, met daarbinnen een passend kleurgebruik en goed leesbaar lettertype. Ook moest uit het ontwerp duidelijk worden dat het om een 'vereniging van mensen' gaat, dus vooral met foto's en niet al te veel grafische foefjes."

Hoe pak je de bouw van zo'n website aan? Margreeth:

"De basis van mijn werkwijze is altijd hetzelfde: eerst goed luisteren naar de wensen van de organisatie en begrijpen wat bezoekers nodig hebben. Bij HEVO heb ik daarnaast intensief samengewerkt met de projectgroep. We hebben samen gekeken naar de structuur, de inhoud en vooral naar wat voor leden het meest praktisch en overzichtelijk is. Omdat HEVO zoveel verschillende activiteiten en doelgroepen heeft, hebben we extra aandacht besteed aan een duidelijke indeling en een logische opbouw. De website moest prettig leesbaar zijn, met een overzichtelijke navigatie en zonder onnodige complexiteit."

Hoe wordt de website straks beheerd?

Margreeth: "De website is technisch gezien zo gebouwd dat deze jarenlang mee kan. Inhoud kan op elk moment toegevoegd, aangepast of uitgebreid worden. De website kan dus gemakkelijk meegroeien met de vereniging. Mede daarvoor was het belangrijk dat de website eenvoudig door meerdere vrijwilligers beheerd kan worden. Daar hebben we aan de 'achterkant' extra aandacht aan besteed. Na de lancering blijf ik vanuit mijn bureau betrokken voor technisch onderhoud, updates en ondersteuning. Daarnaast help ik waar nodig bij vragen of uitbreidingen. Zo blijft de website veilig, stabiel en actueel en kan HEVO er ook in de toekomst goed en langdurig gebruik van blijven maken."

Projectgroep: "vier leden van de projectgroep gaan door als het team dat de website gaat beheren en onderhouden, met dus support van Margreeth. Peter en Harrie worden 'webredacteur', mogelijk aangevuld met een ander lid dat de functie nog in beraad heeft. Zij gaan kopij controleren en plaatsen, waar nodig aangevuld met afbeeldingen. Gemma en Wim worden 'webmaster', zij zullen de 'achterkant' van de website gaan beheren, in nauw contact met Margreeth."

Hoe weten jullie nu dat de website goed gaat functioneren?

Projectgroep: "allereerst is Margreeth met haar bureau natuurlijk geselecteerd op haar ervaring met het bouwen van sites. Vanuit die ervaring heeft zij zoveel mogelijk aandacht besteed aan de gebruiksvriendelijkheid. Toen zij in januari de eerste versie opleverde -waar we direct al heel tevreden over waren- hebben we die vervolgens als projectgroep uitvoerig getest en met haar besproken, wat leidde tot de tweede versie. Die

Gemeenteraadsverkiezing in zicht

Maandag 23 februari 2026, Perron 3 Het Seniorenplatform 's-Hertogenbosch, waar HEVO Rosmalen deel van uitmaakt, kijkt vooruit naar de Gemeenteraadsverkiezingen....

Thematische gesprekken - VOL

Opgave voor deelname niet meer mogelijk. Wie ouder wordt, loopt als vanzelf tegen vragen aan als: "Hoe vul ik dat...."

Lezing over de Dementiewijzer

Donderdag 26 februari 2026, 14.00 uur lezing Dementiewijzer Op donderdag 26 februari om 14.00 uur in de Ontmoeting geven Erika....

Busreis dagje Amsterdam

📅 25 maart 2026

VOL

Bloesemtocht op de Linge bij Leerdam

Dagreis Joods Amsterdam

📅 29 april 2026

hebben we gepresenteerd in het bestuur, waar iedereen ronduit enthousiast reageerde, waarna we dus door konden gaan. Tot slot hebben we eind februari een testmiddag voor leden georganiseerd, waar maar liefst 25 mensen aan deelnamen. De resultaten daarvan hebben we verwerkt in de derde en laatste versie, die nu dus gelanceerd gaat worden. Mochten we daarna nog tegen 'kinderziektes' aanlopen, dan kunnen die gemakkelijk worden hersteld."

Hoe wordt op de website de privacy van leden geregeld?

Projectgroep: "ja, dat is tegenwoordig door nieuwe wetgeving een belangrijk punt. De huidige website staat vol met 'echte' en dus herkenbare foto's, telefoonnummers en e-mailadressen. Tegelijk met de lancering van de nieuwe website wordt nu geïnventariseerd om welke telefoonnummers en e-mailadressen het gaat. Nog voor de zomer zal die leden worden gevraagd of zij ermee instemmen dat die gegevens op de nieuwe website staan. In de toekomst zal daar voortaan vooraf toestemming voor worden gevraagd. Verder zullen er zo weinig mogelijk 'echte' foto's van leden worden geplaatst, en dan nog alleen na toestemming van diegenen die erop staan. Voor de rest zullen we voortaan zoveel mogelijk gaan werken met foto's die worden gegenereerd via AI (Artificiële Intelligentie)."

Wat is de relatie van de website met de Nieuwsbrief en het HEVO-magazine?

Projectgroep: "op zich gaat daar natuurlijk het bestuur over. Ons idee is dat de Nieuwsbrief er vooral is voor de actuele berichten, die iedereen snel moet weten. Als leden die langer in moeten kunnen zien, komen ze op de website, evenals allerlei andere aankondigingen (laatste nieuws) en informatie over activiteiten. Ook zul je op de website straks 'bladerbare' exemplaren kunnen vinden van het meest actuele HEVO-Magazine en van de diverse gidsen die HEVO uitgeeft. Het HEVO-Magazine tot slot is in onze optiek vooral een medium om via thema's achtergronden te belichten en mensen in het zonnetje te zetten. Nu belandt daar nog veel informatie in die in de toekomst beter direct op de website kan worden geplaatst."

Zijn jullie tevreden met het resultaat tot nu toe? Projectgroep:

"zeker, het resultaat is prachtig! We hebben heel fijn samengewerkt met Margreeth, die prima aanvoelde wat onze wensen waren. En ook daarna, toen we bij de eerste versie al heel tevreden waren maar toch ook nog wel de nodige aanpassingen wensten, was de samenwerking heel constructief. Het was natuurlijk ook heel prettig dat we zo'n ruim mandaat van het bestuur kregen en dat zij vervolgens zo positief waren over het resultaat. Maar het allerbelangrijkste is natuurlijk toch dat de leden straks blij zijn met deze website, en dat ze gemakkelijker dan nu kunnen vinden wat HEVO allemaal voor hen kan betekenen!

Redactie HEVO-magazine

'Partir c'est mourir un peu. De nieuwe website vervangt de website waar we vertrouwd mee waren. Het is dan ook met enige weemoed dat we er afscheid van nemen en voor sommigen wellicht met pijn in het hart. Het bestuur van HEVO wil hierbij nadrukkelijk alle betrokkenen die de website waar we vaarwel tegen gaan zeggen, tot stand hebben gebracht en actueel hebben gehouden, van harte bedanken voor hun inzet. Dit geldt in het bijzonder voor Guido Gouweloos die de website heeft helpen ontwerpen en deze vervolgens deskundig en veilig heeft gehost. De website is nooit een uur of dag uit de lucht geweest! Dank is er ook voor alle webmasters, met name Cor Heijdenrijk en Pierre Gouweloos, alsmede Wim Raaijmakers en het voormalige bestuurslid Tonny van Raaij. Hun inspanning heeft er toe geleid dat de huidige website een solide basis kon zijn voor de ontwikkeling van de nieuwe website. Een nalatenschap om trots op te zijn!

CLIENTENRAAD VAN HET JEROEN BOSCH ZIEKENHUIS

In het vorige nummer van HEVO Magazine heb je kunnen lezen dat (ook) de zorg steeds meer digitaal wordt. Dat geldt ook voor het Jeroen Bosch Ziekenhuis. Voor de digitale toepassingen zijn er allerlei instanties (KOO, Farent, Mee enz.) die daarbij kunnen helpen.

Dit artikel gaat vooral over andere zaken waar je in het ziekenhuis mee te maken hebt. Te denken valt aan de bewegwijzering, parkeergelegenheid, fietsenstalling, bereikbaarheid met OV, enzovoort. Maar ook: welke uitdagingen levert het contact met dokters en verpleegkundig personeel of de prikpost voor je op? Tegen welke problemen loop je aan in het ziekenhuis?

Hoe kan het ziekenhuis volgens jou behulpzaam zijn bij grote en kleine problemen die je tegenkomt?

Voor al deze zaken is de Cliëntenraad van het Jeroen Bosch Ziekenhuis je aanspreekpunt. Niet voor individuele problemen, wel voor algemene zaken waar meer patiënten mee van doen (kunnen) hebben. Niet alleen patiënten kunnen een beroep doen op de Cliëntenraad, ook hun familie, naasten en bezoekers.

De Cliëntenraad bestaat uit 9 leden, die elk vanuit hun eigen vakgebied veel kennis en ervaring inbrengen. Ik ben één van die leden, en kan indien gewenst nadere informatie geven over het werk van de Cliëntenraad.

Ik ben per email bereikbaar op my.ronner@jzbz.nl, of telefonisch op 06 21 99 10 82. Als je direct met de Cliëntenraad contact op wilt nemen, kan dat via email: clienraad@jzbz.nl.

Myra Ronner

ALGEMENE LEDENVERGADERING

Donderdag 23 april 2026, 14.00 uur in De Ontmoeting, Tulpstraat 4, Rosmalen

Agenda:

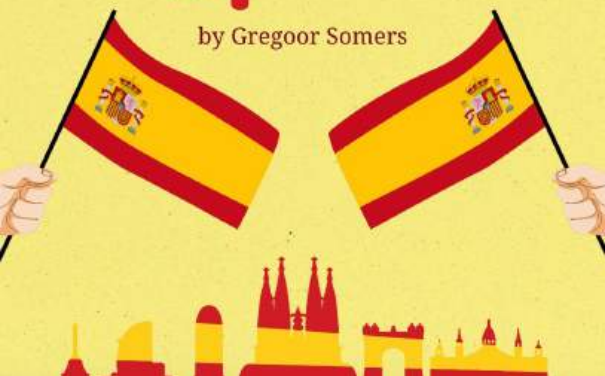
1. Vaststelling agenda
2. Verslag van de Algemene Ledenvergadering 13 november 2025
3. Jaarverslag 2025: Bestuursverslag
4. Jaarverslag 2025: Jaarrekening
5. Decharge bestuur
6. Verkiezingen:
7. Voorstel herverkiezing Frank van Beers tot voorzitter voor een tweede periode van 3 jaar.
8. Informatie over vacature(s) in het bestuur, evt. voorstel hierover
9. Mededelingen over voortgang Beleidsplan en voorbereiding 75-jarig bestaan HEVO in 2027
10. Nagekomen punten/ rondvraag.

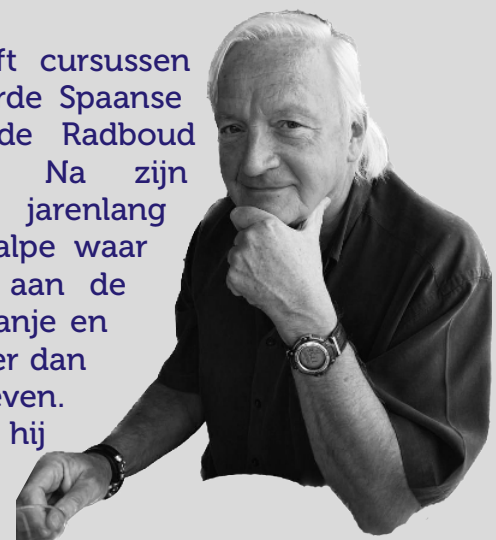
De stukken voor deze vergadering verschijnen binnenkort op de HEVO-website, met een aankondiging in de HEVO Nieuwsbrief. Gedrukte exemplaren zijn vanaf 13 april 2026 beschikbaar in De Ontmoeting.

Sketches of Spain

by Gregoor Somers

Gregoor Somers (1952) geeft cursussen Spaans bij HEVO. Hij studeerde Spaanse Taal en Letterkunde aan de Radboud Universiteit in Nijmegen. Na zijn pensionering woonde hij jarenlang in Spanje, onder meer in Calpe waar hij - als hobby - les gaf aan de Nederlands-Vlaamse club. Spanje en de Spaanse taal spelen al meer dan 50 jaar een grote rol in zijn leven. In *Sketches of Spain* schrijft hij hierover.

Wonen in Spanje-2

Om écht in Spanje te wonen, moet je de taal spreken. Alles begint immers met goede communicatie. Als je geen Spaans spreekt, kun je jezelf wijsmaken dat ze je 'toch wel snappen', maar daar kom je niet ver mee. Overigens: wanneer je wel Spaans spreekt of zelfs al wanneer je het serieus probeert, wordt dat enorm gewaardeerd, want communiceren in 'Spanglish' (Spaans-Engels) verzandt al snel in zo'n houtje-touwtje-gesprek waar geen touw meer aan vast te knopen is. En ga je écht Engels praten, dan krijg je vaak een ¿Qué...!?-reactie. Engels is hier nu eenmaal letterlijk een vreemde taal op school. De docenten spreken het slécht (uit) en bij bezuinigingen worden juist de lessen Engels als eerste gekort, want op bijna de hele Oostkust wordt het onderwijs gegeven in het Catalaans. En 'dus' heeft dat vak meer lessen dan Spaans en zeker Engels.

Wonen in Spanje is wennen:

-Spanjaarden maken, bijvoorbeeld, veel herrie. Ze-praten-gráág-en-véél-en-hárd-en snél-en-állemáál-tegelijk. Bewust zijn van je omgeving is een onbekend begrip. In een praatprogramma op tv lijken ze elkaar de koppen in te slaan, vergeleken daarmee is een Nederlands praatprogramma een theekransje. Iedereen wil zijn eigen mening laten horen en is totaal niet geïnteresseerd in die van een ander. En daar komt nog bij dat iedereen vanuit de borst spreekt, met longen die zich hebben ontwikkeld tot blaasbalgen. Alle kereltjes vanaf 1 meter hoog klinken als Marco Bakker. De vrouwen niet veel minder, trouwens. En om gehoord te worden, moet je je laten horen. Keihard. En dat geldt ook voor ons buitenlanders. Dat verbaal geweld doet soms pijn aan je oren en om het zelf ook te doen moet je wél even een drempeltje over.

En dat klopt volledig. Die siesta duurt al snel een uurtje of twee-en-een-half en blijft hardnekkig weerstand bieden aan de afschaf-zucht vanuit "Brussel". Deze dagindeling werd ingevoerd door Franco, als oplossing voor de armoede. Mannen werkten van 06.00 tot 14.00

uur en daarna hadden ze nog een tweede baan, want vrouwen bleven thuis en zorgden voor gezin en vooral de (katholieke en politieke) opvoeding.

-De gesplitste dagindeling is ook wennen:

De "American Dream" is wel oké, maar de "Spaanse siesta" is helemaal te gek.

Tijdens die middagpauze is alles gesloten en wordt de warme maaltijd gebruikt, altijd met wijn. Thuis of buitenshuis. En buitenshuis eten is 'gewoon gaan eten' en niet ons 'uit eten gaan'. Je ziet dan ook genoeg mensen alleen in restaurants. 'Uitbuiken' hoort erbij, soms met een kort dutje. De klassieke Spaanse truc: slapen met je sleutels in je hand: vallen ze op de grond, dan is het tijd om op te staan.

-Eten en drinken zijn sowieso ook anders dan in Nederland. Er wordt nauwelijks ontbeten: koffie met een koekje of een kleffe cake. Vaak in een bar, soms met een koffie met cognac: een carajillo. Rond 12.30 uur even een tapa-tje in een bar. En altijd met wijn, bier of vermout. Om 14.00 uur wordt uitgebreid gegeten, altijd ook nog met een likeurtje, vaak 'van de zaak'. En dat werken daarna...tsja. Rond 20.00 uur begint de hele riedel opnieuw. Het lijkt allemaal nogal alcoholisch – en dat is het ook – máár Spanjaarden houden doorgaans veel beter maat dan wij: meestal maar één consumptie per bar. Al kan het aantal bars natuurlijk variëren. Dat dan weer wel.

MIJN HOBBY... MIJN PASSIE...

“Dorthy van Brakel zingt.”

Dorthy is 75 jaar jong en geboren in Terneuzen, zij woont vanaf haar 13e in Rosmalen. Zingen is één van haar hobby's, naast koken en lezen. Ze heeft een leesclubje van 5 dames, ze kookt graag voor vrienden in enkele eetclubjes, maar vooral zingt ze bij Dameskoor Kakelbont. Lezen, zingen en koken doet Dorthy in 'groepsverband'. Want het sociale aspect is een heel belangrijk onderdeel van haar activiteiten.

Hoe ben je bij de Kakelbontjes terechtgekomen?

Mijn man Jim zingt bij het Rosmalens Mannenkoor. De vrouwen van deze mannen hebben lang geleden het initiatief genomen om ook een koor op te zetten: De Kakelbontjes. Een aantal jaren geleden hebben we de naam aangepast tot Dameskoor Kakelbont. Kakelbont komt van café Kakelbont, waar de dames waren toen het idee ontstond. We vroegen Henk de Winkel ons te begeleiden en hebben meer dan 10 jaar gezongen bij Henk thuis, rondom de vleugel, die bij hem binnen stond. We zongen 2-stemmig, alt en sopraan.

Toen De Ontmoeting geopend werd, zijn we daar gaan zingen. In 2018 besloot Henk het HEVO-koor te gaan begeleiden en het werd hem te veel om beide koren onder zijn hoede te hebben. We vonden toen Carla Rauh. Zij begeleidde ons met een gitaar. Ze was een vrolijke en enthousiaste

dirigente. Carla heeft mij geleerd om ontspannen en vrij te zingen. Zo verloor ik mijn plankenkoorts. Carla ging met pensioen in 2024. Dat jaar was ik bij een kerstconcert in Den Bosch waar ook het Rosmalens Mannenkoor zong. Daar zag ik Annet Vervoort, dirigente van Rond en Blond en van het Binnendiezekoor. Ze maakte op mij een gedreven en humoristische indruk. We legden contact met haar en vanaf augustus 2024 is Annet onze dirigente.

Had je vroeger al iets met zingen, of is dat later in je leven ontstaan?

Zingen is eigenlijk mijn hele leven al belangrijk geweest. Ik ben kleuterleidster geweest en kreeg in mijn opleiding veel muziek- en zangonderwijs. In mijn werk heb ik altijd met plezier samen met de kinderen gezongen. En later natuurlijk ook met de kleinkinderen!

Wat betekent zingen voor jou op dit moment in je leven?

Ontspanning. Ik kan nog zo moe zijn of zorgen hebben, als ik op woensdagavond naar mijn koor ga, is dat allemaal over. Dan voel ik me weer helemaal uitgerust. Kortom: ik word vrolijk van muziek.

Wat vind je het leukste aan sámen zingen in een koor?

Het samen zingen, het samenzijn, de verbinding. Ik vind het belangrijk dat iedereen gezien wordt en dat iedereen zich welkom en prettig voelt in de groep. Ons koor voelt als een warm bad. De sociale contacten vind ik erg belangrijk

Is er een lied dat voor jou speciale herinneringen oproept?

Er is zoveel muziek die ik mooi vind, of die me ontroert. Als ik er één moet noemen is dat het Spaanstalige volksliedje De Colores. Toen Carla Rauh nog onze dirigente was, sloten we altijd onze repetitie af met dit vrolijke lied. Maar ons repertoire zit vol met mooie liedjes!

Merk je dat zingen invloed heeft op je humeur of energie?

In één woord: Ja. Als ik op woensdagavond thuiskom en mijn man vraagt hoe het was, dan zeg ik meestal: We hebben keihard gewerkt en veel plezier gehad. Want onze repetitie is een mix van zingen en humor. Ik ben dan helemaal ontspannen.

Was je zenuwachtig toen je voor het eerst meedeed in het koor?

Ja, ik had vroeger echt plankenkoorts. Toen ik hoorde dat er soms ook optredens gegeven werden, durfde ik aanvankelijk niet mee te doen. Maar daar ben ik inmiddels overheen gegroeid. Ik ben momenteel de enige bas in ons koor. Toch vind ik het nog steeds spannend om een solo te zingen, het water staat me dan in de handen. Maar ik doe het wél! Dat heb ik vooral te danken aan Carla en Annet. Zij hebben me zelfvertrouwen gegeven.

Wat maakt het koor voor jou bijzonder?

De ontspannen sfeer en het sociale aspect. We hebben belangstelling voor elkaar en leven met elkaar mee. Het zingen staat natuurlijk centraal, bovendien is het heel fijn om bij een gezellige groep te horen.

Wat zou je zeggen tegen leden die twifelen of zingen wel iets voor hen is?

Bij ons koor mag je 3 avonden komen luisteren. Er is een leenmap met de liederen en je kunt proberen mee te zingen. Kom de sfeer proeven en je wordt vanzelf enthousiast.

Waar kijk je naar uit in het lopende koorseizoen?

Dat zijn 3 dingen. Op de voorlaatste woensdag van het seizoen houden we een Openbare Repetitie Avond, een ORA. Dan zingen we voor vrienden en familie. We laten een greep uit ons repertoire horen. We zijn die avond niet in ons officiële tenue. Onze mannen, kinderen, kleinkinderen en vrienden mogen komen luisteren. Dat is iets waar ik naar uitkijk.

En de allerlaatste woensdag houden wij ons jaarlijkse uitstapje. Dat is een verrassingsdag die georganiseerd wordt door het bestuur.

De derde activiteit dit jaar valt op zondag 27 september. In De Ontmoeting wordt een korenfestival gehouden, waar het HEVO-koor, de Zangtoffel en Dameskoor Kakelbont aan meedoen. Dat zijn leuke dingen om naar uit te kijken.

Voor Dorthy is het koor duidelijk meer dan zingen alleen. Het is een plek waar muziek, ontmoeting en plezier samenkomen. Een activiteit die laat zien dat je geen professionele zanger hoeft te zijn om samen iets moois te maken — meedoen is belangrijker dan perfect zijn.

Mattie Daniëls

MET HEVO OP PAD

- Op 29 april: dagtocht naar Amsterdam, we geven aandacht aan de geschiedenis van Joods leven in deze stad. We bezoeken de Portugese synagoge, maken een wandeling langs verschillende monumenten die herinneren aan de Tweede Wereldoorlog en bezoeken de Hollandse Schouwburg en crèche. Aanmelden voor 1 april bij: Jan Jansen; 06- 51 31 37 07.
- Op 6 mei bezoeken we de grotten en De Steenkolenmijn in Valkenburg. Met een treintje bezoek je (met uitleg) de gemeentegrot. Na de lunch een korte wandeling door Valkenburg en een bezoek aan de Steenkolenmijn. Na de film over het leven van de mijnwerkers, ga je onder leiding van een gids de mijn in. Op de terugweg een heerlijk diner. Aanmelden voor 8 april bij: Ton de Lange, 06-55 18 48 31.
- De dagtochten op 21 april (Bloesemtocht op de Linge), 5 juni (Leuven), 2 juli (Biesbosch) en 22 juli (Oostvaardersplassen) zijn al volgeboekt.
- Kijk ook op de website en in de reisbrochure (in de hal van De Ontmoeting) voor dagtochten later dit jaar: 20 augustus (Zandsculpturen in Garderen en Amersfoort), 18 september (Dagje Limburg: Thorn en Roermond) en 6 november (A lady's day: Marcienne). Daar zijn nog voldoende plaatsen voor beschikbaar.
- Je kunt je ook nog aanmelden voor de 5-daagse reis naar Ieper van 13 tot en met 17 oktober. Naast Ieper bezoeken we Kortrijk, Lille, Lens (dependance van het Louvre), Wallonië en Gent.
- Vooraanmelding bij: Brigit de Laat, 06-10 38 52 35

Reismaatje gezocht.

De reiscommissie is een nieuw project gestart. Wilt u graag een reis maken maar wilt u dat niet alleen doen en/of kijkt u op tegen de organisatie daarvan. Waarom dan niet binnen HEVO op zoek gaan naar leden die dezelfde reis in gedachten hebben en met wie u dan samen kunt organiseren en reizen?

De reiscommissie biedt je ruimte voor een oproep. Die oproep wordt geplaatst op de website (onder reizen) en wordt vermeld in de nieuwsbrief. Samen met de geïnteresseerde(n) ga je aan de slag. Lukt het niet of wil je advies, dan kun je contact opnemen met de reiscommissie voor hulp. De werkwijze op de website onder 'Reizen' onder de tegel 'Reismaatje gezocht'.

Wandelen deer Orthen

Op vrijdag 8 en 15 mei wandelen we door Orthen. We starten om 14.00 uur bij de San Salvatorkerk, nu een gezondheidscentrum. Na een bezoek aan deze voormalige kerk lopen we naar het monumentale kerkhofje aan de Ketsheuvel, daarna naar Fort Orthen. De wandeling duurt ongeveer anderhalf uur met enkele tussenstops. We vervolgen de route per fiets over de Hervensedijk naar restaurant d'n Boerderij, de Herven 54. Diegenen die met de auto gekomen zijn, ontmoeten we daar ook. Hier pauzeren we met koffie en thee op eigen kosten. Vervolgens wandelen naar Fort Herven en omgeving. Rond 17.00 u sluiten we deze middag af.

Heb je zin en tijd om samen Orthen nog beter te leren kennen, dan graag voor 13 april opgeven bij: Jeannie Ketelaars: Jketelaars01@gmail.com of tel: 06-14 64 33 04. Bij de San Salvatorkerk is voldoende parkeergelegenheid voor zowel fietsers als auto's.

KRIS KRAS DOOR EUROPA: OOSTENRIJK

In het kader van haar project 'Kriskras door Europa' organiseert de Evenementencommissie een programma, waarin we Oostenrijk onder de aandacht brengen.

Historicus Ivo van de Wijdeven houdt een lezing over Oostenrijk. In het verleden heeft hij al eens een lezing gegeven over de rafelranden van Europa. Oostenrijk c.q. het oude keizerrijk, kwam daarin voor. De heer Van de Wijdeven geeft tweemaal dezelfde lezing van maximaal 45 minuten. Tweemaal omdat de ervaring leert dat voor dit soort lezingen heel veel belangstelling is, en in de Kleine Zaal kunnen maximaal 60 mensen.

Muziek uit Oostenrijk is ook een belangrijk onderdeel van het programma. Wij hebben de Dungense **Malá Kapela**, een kapel met 7 muzikanten en een zangduo, onder leiding van José van de Koevering, bereid gevonden dat onderdeel voor haar rekening te nemen. De kapel speelt voornamelijk volksmuziek, die uitstekend past bij een Oostenrijkse sfeer. Een leuke bijkomstigheid is, dat de Rosmalenaar Bart van der Plas meespeelt als accordeonist.

Wij zullen ervoor zorgen, dat je de nodige literatuur/lectuur kunt inzien over het prachtige Oostenrijk.

Vanzelfsprekend wordt de zorg voor de inwendige mens niet overgeslagen. Je kunt proeven van typisch Oostenrijkse bieren en wijnen die door Wijnhuis Rosmalen zijn geadviseerd en bij wie je een eventuele aankoop kunt doen. Ook zal er een goedgevulde goulashsoep worden geserveerd, naast zowel zoete als hartige lekkernijen uit de Oostenrijkse keuken.

Wij hopen, dat je belangstelling voor dit programma ten minste net zo groot is als bij de andere landen die wij in dit project hebben bezocht. Je bent van harte welkom, met dien verstande dat de slogan: 'vol is vol' ook voor dit evenement van toepassing is.

Reserveer deze dag: Zondag 19 april 2026 van 13.30 tot 17.30 uur

Kleine Zaal:

lezingen van Ivo van de Wijdeven van 14.00 tot 14.45 uur en van 15.30 tot 16.15 uur.

Grote Zaal:

levende muziek van Malá kapela van 13.45 tot 13.55 uur, van 14.45 tot 15.25 uur en van 16.15 tot 17.15 uur.

Grote Zaal en biljartruimte:

verzorging van de inwendige mens van 14.00 tot 17.15 uur

LEZING VROEDVROUWEN, VLEKJES EN VONDELINGEN

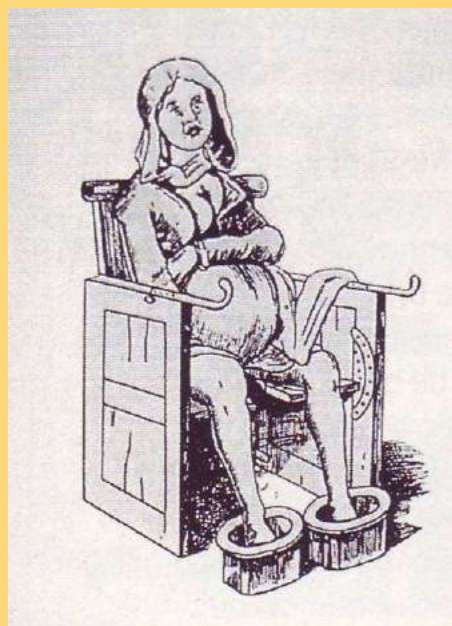
In 'Vroedvrouwen, vlekjes en vondelingen' belicht de Deurnese dokter Hans van den Broek de 'vrouwelijke' zaken uit de geneeskunde van de afgelopen eeuwen. Hij zal onderwerpen belichten als de leeftijd waarop men trouwde en hoe men aan geboortebeperving deed of althans probeerde te doen. Hierbij krijg je veel niet eerder gehoorde wetenswaardigheden over zwangerschap en bevalling te horen.

En natuurlijk worden ook de kennis en de taken van de vroedvrouw belicht zoals het opsporen van vaders van onwettige kinderen.

Hans van den Broek heeft ruime aandacht voor de zich vaak in het geniep afspelende zaken als prostitutie, abortus, kindermoord en het te vondeling leggen van ongewenste kinderen. Hoewel dat verschijnsel getalsmatig in de grote steden vaker voorkwam, gebeurde het wel degelijk ook in onze toenmalige plattelandsregio.

Ook andere "vrouwelijke" zaken komen aan de orde.

De lezing wordt gehouden op 11 april in De Ontmoeting en begint om 14.00 uur.

DE ORGELMAKERS SMITS IN ROSMALEN

Een lezing door Wijtse Rodenburg in het kader van de Birgitta-bijeenkomsten over de orgelmakers Smits waarbij het orgel van de Sint-Lambertuskerk van Rosmalen extra aandacht krijgt.

De lezing start in het parochiecentrum. Na de pauze wordt de lezing voortgezet in de naastgelegen Lambertuskerk waarbij organist Willem Hörmann het orgel zal demonstreren. De avond wordt afgesloten met een korte orgelbespeeling om iedereen te laten genieten van de prachtige klanken van het onlangs herstelde Smits-orgel uit 1850.

De lezing is bedoeld voor alle muzikliefhebbers met interesse in cultuur, zowel orgelfanaten als voor mensen die niets of weinig van pijporgels weten.

Aanleiding is het uitgeven een boek over de geschiedenis van de orgelmakersfamilie Smits uit Reek die in de 19de eeuw ruim honderd orgels bouwde in vooral de regio Noord-Oost Brabant en omgeving. Orgeladviseur Frans Jaspers is hoofdauteur van dat boek. Wijtse Rodenburg deed de vormgeving. Hij is medeorganisator van vele orgelconcerten op het Smits-orgel en van huis uit geïnteresseerd in orgel- en kerkmuziek.

De lezing geeft een korte inleiding over de historie van pijporgels, de familiegeschiedenis van de Smitsen en hun rol en plaats in de kerkmuziek en orgelbouw in de 19de eeuw. Aan de hand van enkele voorbeelden wordt de werkwijze van deze orgelmakers uitgelegd en getoond. Zo komen o.a. de Smits-orgels van de voormalige Pieterskerk van Den Bosch, nu in Oirschot, de bijzondere Amsterdamse De Duif, de Heuvelse Kerk te Tilburg en - uiteraard - Rosmalen zeker aan bod. Niet alleen theoretische verhalen, maar ook grappige en wonderlijke anekdotes die bij het onderzoek voor het boek tevoorschijn kwamen.

De oplage van het boek is inmiddels bijna uitverkocht, maar er zullen ter plekke nog wel wat exemplaren beschikbaar zijn voor aanschaf.

**De lezing is dinsdagavond 14 april Parochiecentrum Rodenborchweg 2, Rosmalen
Inloop met koffie vanaf 19:30 uur, aanvang lezing 20:00 uur
Parkeren kan op de Markt. De toegang is vrij met een bijdrage na afloop.**

WERELDKUNST

Een lezing door Rob van Eck over wereldschilders & wereldmusea

De 8 grootste schilders aller tijden, hun leven en hun werk. De mooiste, ontroerendste en vrolijkste verhalen. Hun werk komt bijna tot leven door de mooie afbeeldingen, animaties en films. We kijken o.a. naar het leven en werk van Michelangelo, Rembrandt en Monet.

Na een pauze gaan we verder met een bezoek aan de 8 belangrijkste musea. We bezoeken de mooiste en meest imposante musea, nemen een kijkje buiten en natuurlijk binnen en horen anekdotes. Via schitterende foto's, animaties en video's komen de bijzondere gebouwen, hun geschiedenis en de kunstcollecties voor ons tot leven.

Tip: we kijken ademloos naar de laatste uren van Pompeii, voor, tijdens en na de uitbarsting. De presentatie is professioneel gemaakt met prachtige foto's en enkele video's, ondersteund door live gesproken tekst en bijbehorende muziek.

De lezing is op zaterdag 18 april om 14:00 uur in De Ontmoeting. De toegang is gratis. En iedereen is welkom.

Commissie Cultuur

KLEDINGINZAMELING.

Op zaterdag 18 april a.s. kunt u weer tussen 10.00 en 12.00 uur bij De Ontmoeting kleding, schoenen, huishoudtextiel en lakens inleveren. Geen dekbedden en kussens. S.v.p. aanleveren in plastic zakken of tassen.

Om 12.00 uur halen de chauffeurs van Stichting Sam's kledinginzameling de zakken op. De opbrengst komt ten goede aan het Liliane Fonds voor het King George VI Rehabilitation Centre in Zimbabwe.

Daar krijgen kinderen met een handicap de kans te revalideren en zich zo verder kunnen ontwikkelen.

Deze revalidatie is van essentieel belang om de vicieuze cirkel van armoede en uitsluiting te doorbreken.

LEZING OVER VERZETSFOTOGRAFE EMMY ANDRIESSE

De in Rosmalen geboren auteur Brigitte de Swart geeft een lezing over haar nieuwe roman 'In licht bevroren'. Een op feiten gebaseerd verhaal over de Joodse verzetsfotografe Emmy Andriessse (1914-1953). Uit angst niet ouder te worden dan haar moeder, wil Emmy Andriessse alles uit het leven halen. Over moed, vriendschap, liefde en het diepe verlangen om van betekenis te zijn.

Zodra zij met een vervalste ariërverklaring de straat weer op kan, sluit Emmy zich aan bij Amsterdamse fotografenverzetsgroep 'De Ondergedoken Camera'. Het is dan september 1944 en de bevrijding lijkt in aantocht.

Uiteindelijk laat die nog 8 maanden op zich wachten. Honger en wanhoop houden de stad in hun greep. Toch zijn de fotografen vastbesloten de rauwe werkelijkheid vast te leggen. Met de camera als wapen en gevaar voor eigen leven.

Dit heeft een collectie opgeleverd van ruim 8.000 indringende foto's. Sinds april 2025 maakt deze collectie deel uit van het Nederlandse register van het prestigieuze Memory of the World van Unesco.

De lezing vindt plaats op 25 april in De Ontmoeting en begint om 14.00 uur.

De Ondergedoken Camera

NAPOLEON EN LODEWIJK NAPOLEON: LEZING

De Franse Tijd in Nederland, (de Frans-Bataafse tijd) was de periode van 1795 tot 1813 in de geschiedenis van Nederland, waarin het grootste deel van Nederland een vazalstaat was van Frankrijk en vanaf 1810 een onderdeel van het Eerste Franse Keizerrijk.

De Franse Tijd begon met de Bataafse Revolutie in 1795, waarbij Nederlandse patriotten, met steun van een Frans leger dat het land was binnengetrokken, de Bataafse Republiek uitriepen. Stadhouders Willem V ging naar Engeland in ballingschap. In 1801 werd de Bataafse Republiek vervangen door het Bataafs Gemenebest. Napoleon Bonaparte, sinds 1804 keizer van Frankrijk, maakte er in 1806 het Koninkrijk Holland van en zette zijn broer Lodewijk Napoleon Bonaparte op de troon als koning Lodewijk I.

Het koninkrijk omvatte naast Nederland ook het voormalig Pruisen behorende en vandaag Duitse Oost-Friesland.

Napoleon was ontevreden over Lodewijk en besloot de Nederlanden bij het Franse keizerrijk in te lijven (1810). Lodewijk deed afstand van de troon en maakte zijn jonge zoontje Lodewijk II op 1 juli 1810 koning van Holland. Napoleon negeerde deze actie en annexeerde Nederland kort daarna bij het Decreet van Rambouillet op 9 juli 1810.

De Franse tijd eindigde toen Napoleon in 1813 werd verslagen en afstand deed van de troon. De oudste zoon van Willem V keerde op 30 november 1813 terug naar Nederland. Na het Congres van Wenen werd hij in 1815 als Willem I uitgeroepen tot koning der Nederlanden.

De lezing gaat met name over de invloed en nog steeds aanwijsbare effecten die Lodewijk Napoleon in die tijd op en in Nederland heeft gehad.

De lezing door Armand Mertens is op 2 mei in De Ontmoeting en begint om 14.00 uur.

LEZING JAN DE WIT OVER KRANTEN

Jan de Wit is al jarenlang kabinetschef en daarmee de rechterhand van de burgemeester van 's-Hertogenbosch. Binnen het team Kabinetszaken en Representatie wordt het hele college ondersteund in lief en leed. Jan onderhoudt al decennia de relaties met het land van onze bevrijders (Wales) en spreekt daar namens een dankbare gemeente en zijn inwoners. Daarnaast is Jan hobbymatig geïnteresseerd in geschiedenis en met name persdocumentatie van over de hele wereld. De zolder ligt vol met couranten, pamfletten en dagbladen van de afgelopen 4 eeuwen. En over die bijzondere hobby willen we het met Jan hebben tijdens een lezing op

Vrijdag 27 maart om 19.00 uur grote zaal De Toekomst HEVO, Tulpstraat 1-4

LEZING KANAALPARK

Net als vorige jaar geeft Cor Haest een lezing over het Kanaalpark en begeleidt hij een excursie er naar toe.

Cor Haest is IVN-natuurgids (Instituut Voor Natuureducatie) en weet mensen te boeien met zijn natuurverhalen. In 2017 werd hij benoemd tot Lid in de Orde van Oranje-Nassau, voor zijn jarenlange inzet op het gebied van natuur en omgeving.

De lezing is donderdag 30 april in De Ontmoeting, van 14.00 tot 16.00 uur. Maximaal 50 personen.

De excursie is op vrijdag 22 mei van 10.00 tot 12.00 uur, maximaal 20 personen.

Vertrekpunt: Hof Eyghentijds (voorheen Stadsboerderij),
Lunerkampweg 5 5245 NB Rosmalen.

Mensen die de wandeling liever zonder begeleiding maken kunnen de bijgevoegde kaart gebruiken.

Afhankelijk van de regenval kan het hier en daar nat zijn, dus dichte en stevige schoenen aandoen!

Aanmelden voor de excursie: stuur een mail naar r.a.m.stokman@home.nl

FILOSOFISCHE GESPREKKEN – TRANSPARANTIE, WAARHEID EN LEUGEN

Transparantie is een kernbegrip voor ons huidige samenleven. Achterkamertjespolitiek, het verzwijgen of zwartmaken van informatie of het gebruikmaken van zogenaamde 'alternatieve feiten' zijn uit den boze. Ze tasten de democratie aan en ze versterken de achterdocht tegen politiek, rechtspraak en wetenschap. Tegelijkertijd: we willen niet dat derden alles over ons weten via sociale media, internetwinkels en overheidsdiensten zoals DigiD. Zo transparant willen we zelf niet zijn.

Tijdens deze reeks filosofische gesprekken willen we stilstaan bij de vraag wat nu eigenlijk transparantie inhoudt, en wat transparantie te maken heeft met begrippen als waarheid, leugen, feit en fictie. Wanneer noemen we iets een waarheid en wanneer een leugen? En wat is een feit? Feit is dat we bij deze vragen zelden stilstaan. Een kans om het een keer te doen!

De bijeenkomsten worden gehouden op 13, 20 april, 18 mei, 1 en 8 juni. Ze beginnen om 14:00 uur en duren tot 16:00 uur in de bestuurskamer van HEVO.

De gesprekken worden geleid door diaken en filosoof René de Weerd. De kosten bedragen 30 euro.

Aanmelden bij Toos van Andel via tvandelvdelft@gmail.com

VAN 26 MAART TOT EN MET 25 MEI

WEKELIJKS / MAANDELIJKS

- Badminton** Op donderdag in Sportzaal De Overlaet, Terpeborch 76, van 15.00 tot 16.00 uur
Aanmelden: Wim Hendriks, 06 - 43 08 25 39, whendriks@home.nl
- Dans je vrij** Elke maandag van 09.45 tot 10.45 en elke donderdag van 15.00 tot 16.00.
Locatie: Alexanderven
- HEVO-huiskamer** Elke maandag-, dinsdag- en donderdagochtend van 09.30 tot 13.30 uur
en iedere eerste zondagochtend van de maand van 10.00 tot 14.00 uur in Alexanderven
Om 12.00 uur mogelijkheid om te lunchen, kosten € 4
Info: 06 - 23 83 85 14, huiskamer@hevorosmalen.nl
- HEVO-sportief** Bewegen op en rondom een stoel: op woensdag van 13.00 tot 14.00 uur
in Sporthal De Hazelaar
Aanmelden: 06 - 23 40 43 38, hevosportief@gmail.com
- Kienen** Elke derde vrijdag van de maand in De Ontmoeting: 14.00 uur
- Pickleball/tafeltennis** Elke maandag- en woensdagmiddag: 14.15 uur, in sporthal De Terp, Terpeborch 78.
- Repair Café** Elke 1e en 3e woensdag van de maand: 09.30 tot 12.00 uur
in dependance Kindcentrum 't Ven,
- Rikken** Elke dinsdag van 13.30 uur tot 16.30 uur en elke woensdag van 18.45 uur tot 21.45 uur,
vrije inloop in De Ontmoeting
- Klaverjassen** Elke donderdag van 10.00 tot 12.30 uur in De Ontmoeting
- Schaken** Elke dinsdag van 14.00 tot 17.00 uur in De Ontmoeting
- Senior Beweegles** Elke woensdag: 10.00 uur in Bewegtuin Geenbergenstraat. Deelname: gratis
Aanmelden: Hans Bos, 06 - 20 29 64 06 - menhbos@gmail.com
- SeniorWeb Rosmalen en Digitaal Café** Inloopsprekuren in De Ontmoeting op maandag en vrijdag, 09.30 tot 11.30 uur
Reservering gewenst: 06 - 20 37 27 76
Digitaal Café in Huis73, 's-Hertogenbosch op elke donderdag van 13.30 tot 15.30 uur
- Spelletjesavond** Iedere maandag in De Ontmoeting van 19.00 tot 22.00 uur, vrije inloop
- Stoelyoga** Eerste groep op maandag: 11.00 tot 11.45 uur,
tweede groep op woensdag: 11.00 tot 11.45 uur
Locatie: Alexanderven.
Info en aanmelden: Tine Geenen, tine.geenen56@gmail.com
- Walkinghockey** Elke maandag: 09.30 tot 10.30 uur bij MHC in Maliskamp, voor mannen en vrouwen
- Wandelen** - Nordic Walking: Maandag 09.30 uur Info: Marianne Willems, 06 - 45 94 74 51
- Nordic Walking (Mariaoord): Vrijdag: 09.00 uur Info: Harrie van der Velde, 06 - 46 17 81 47
- De Doorzetters: Dinsdag 09.45 uur Info: Ans van Liempt, 06 - 41 20 01 73
- De Ontmoeting: Dinsdag 09.30 uur Info: Marian Bevers, 06 - 47 86 07 52
- Centrum Parochiecentrum: Dinsdag 09.30 uur Info: Bea Intveld, 06 - 10 75 47 53
- PERRON-3: Donderdag 09.00 uur Info: Bea Intveld, 06 - 10 75 47 53
- De Zandlopers: Eerste maandag van de maand, vanaf De Ontmoeting, 13.30 uur
Info: Maggy Vegers, 073 - 521 31 63, 06 - 40 86 91 83
Henny van de Ven, 073 - 521 33 47, 06 - 29 53 05 64
- Werelddansen** De Vrolijke Voetjes: Dinsdag 11.00 uur tot 12.30 uur. De Ontmoeting
Info: Tineke Paardekoper cpaardek@xs4all.nl 06 30 54 43 10 Noëlle van As

VAN 26 MAART TOT EN MET 25 MEI ACTIVITEITEN OP DATUM

Woensdag 26 maart	Duurzaamheid 14.00 uur, De Ontmoeting
Vrijdag 27 maart	Lezing Jan de Wit over kranten 19.00 uur, De Toekomst, Tulpstraat 1-4
Donderdag 9 april	Opriscursus Rijvaardigheid 9.00-13.00 uur, De Ontmoeting
Zaterdag 11 april	Lezing Vroedvrouwen 14.00 uur, De Ontmoeting***
Vrijdag 14 april	Brigittelezing over orgelbouwers inloop 19.30 uur, Parochiecentrum, Rodenborchweg 2, Rosmalen
Donderdag 16 april	HEVO klasiék 14.00 uur, in De Ontmoeting
Zaterdag 18 april	Kledinginzameling 10.00 - 12.00 uur, De Ontmoeting***
Zaterdag 18 april	Lezing Wereldkunst 14.00 uur, De Ontmoeting***
Donderdag 23 april	Algemene Leden Vergadering 14.00 uur, De Ontmoeting***
Zondag 19 april	Kraskras door Europa: OOSTENRIJK 13.30 17.30 De Ontmoeting*** Lezing Ivo van de Wijdeven om 14.00 en om 15.30 uur Live muziek Mala Kapela om 13.45-13.55, 14.45-15.25 en 16.15-17.15 uur Hapjes en drankjes 14.00-15.15 uur
Zaterdag 25 april	Lezing Emmy Andriessé, oorlogsfotografe 14.00 uur, De Ontmoeting***
Donderdag 30 april	Lezing Kanaalpark 14.00 uur, De Ontmoeting***
Zaterdag 2 mei	Lezing Franse Tijd 14.00 uur, De Ontmoeting***
Woensdag 6 mei	Lezing Nederlandse Rechtsstaat Paleis van Justitie Leeghwaterlaan 8, 's Hertogenbosch (vol), 12.30 uur
Donderdag 21 mei	HEVO klasiék 14.00 uur, in De Ontmoeting
Vrijdag 22 mei	Excursie Kanaalpark van 10.00 – 12.00 uur
13 en 20 april, 18 mei, 1 en 8 juni	Filosofische gesprekken onder leiding van Rene de Weerd 14.00-16.00 uur, Bestuurskamer***

Over agendapunten met * lees je in dit blad meer informatie.
HEVO-Agendapunten stuur je naar kopij@hevorosmalen.nl in een Word bestand.**

Algemeen Bestuur HEVO

Frank van Beers Voorzitter Commissie Zingeving	06 - 30 71 74 97
Wim van Kessel Secretaris en ICT/Seniorweb	06 - 20 41 07 07
Ton van de Liefvoort Penningmeester	06 - 42 56 77 00
Eduard Dame Communicatie / ICT	06 - 52 59 59 29
Mecheline Heijmans Commissie Omzien Commissie Gezondheid en Welzijn	06 - 36 49 09 44
Hans van de Griendt Vrijwilligersbeleid Ouderenadviseurs	06 - 19 17 58 04
Antoon de Groot Ledenvoordeel Activiteitencommissie Evenementencommissie	06 - 54 73 33 12
Ria Schell Beheercommissie Activiteitencommissie	06 - 38 08 28 22
Annemarie Hoog Antink Commissie Cultuur Reiscommissie	06 - 22 39 94 18

Financiële administratie

Ton van de Liefvoort penningmeester@hevorosmalen.nl	06 - 42 56 77 00
---	------------------

Ledenadministratie

Annette Hurkens ledenadministratie@hevorosmalen.nl	06 - 23 05 33 79
--	------------------

Opzegging lidmaatschap

Het lidmaatschap loopt van 1 januari tot en met 31 december. Opzegging voor het nieuwe jaar uiterlijk op 1 november van het lopende jaar. Schriftelijk naar bovenstaand postadres of per mail naar ledenadministratie@hevorosmalen.nl.

De Ontmoeting

073 - 822 13 97

Openingstijden:

maandag tot en met vrijdag van 09.00 -17.00 uur
Bij activiteiten 's avonds van 19.00-22.00 uur
Laatste zondag van de maand
van 14.00-17.00 uur

Postadres HEVO Rosmalen

Tulpstraat 2-4, 5241 XV Rosmalen
info@hevorosmalen.nl

Ouderenadvisering

Het team bestaat uit ouderenadviseurs en belastinginvullers: Roel Dekens, Paul Scholten, Willem Konickx, Margreet van Dijl, Marianne Schinkel, Henny Verhoef, Wim Nouwens, Rens de Jonge, Ton van de Liefvoort, Henny Schuurmans, Nico de Groot, Vera van Daalen, Dirk Monster en Peter Coppens. Namens het bestuur: Hans van de Griendt
Het team is telefonisch bereikbaar via 06-53 27 90 98. Je kunt ook een e-mail sturen naar ouderenadviseurs@hevorosmalen.nl

Commissie Omzien

De commissie Omzien is er voor mensen die behoefte hebben aan ontmoeting, een gesprek, misschien zelfs een diepgaand gesprek over verlies of ziekte. Of die een wandelingetje willen maken, een spelletje doen, een terrasje pakken enzovoort. Wij hebben vrijwilligers die dat met je kunnen doen.
Als je daaraan behoefte hebt, kun je contact opnemen met
Annelies Claassens 06 - 22 94 49 93 of
Monique Claassens 06 - 53 25 11 38

Vertrouwenspersoon

Hans van Dartel
06 - 15 12 48 66
hansvandartel@ziggo.nl

HEVO